БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 202 (949)

9 ОКТЯБРЬ ЧОРШАНБА 1957 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

Н. С. Хрушчев «Нью-Йорк таймс» газетасининг бош дипломатик мухбири Ж. Рестон билан суҳбатлашди (1-бет).

Н. С. Хрушчев Англия парламентининг аъзолари С. Осборн ва Г. Кербини қабул қилди (1-бет).

Пахта териш ва тайёрлаш суръатини кун сайин кучайтирайлик. ШЕЪР. **Толиб Йўлдош.** — Хорманглар. **У. Жонгитов.** — Чинознинг йирик колхозлари районни орқага тортмоқда (1-бет).

СССР ХАЛҚЛАРИНИНГ ҚАРДОШЛИК ОИЛАСИДА. Совет Грузияси Улуғ Октябрь 40 йиллиги арафасида (2-бет).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ. **Ҳ. Абдусаматов.** — Боёвут райкоми пахта йиғим-теримини қандай ташкил этди? (2-бет).

С. Исломов. — Темир йўлчилар учун кўпроқ уй-жой қурайлик (3-бет).

Е. Евгеньева. — Бу ер боғ-роққа айланади (3-бет).

Консультация. Х. Аминов, Т. Мўминов. — Токзорларда кузги ва қишқи агротехника чоралари ўз вақтида ўтказилсин (3-бет).

Совет фанининг олам-шумул ғалабаси. И. Ишченко. — Совет кишилари яратган янги ой (4-бет).

Меҳнаткашларнинг ариза ва хатларига эътиборни кучайтирайлик

Меҳнаткашлар ҳақида, уларнинг талаб ва эҳтиёжлари ҳақида ғамхўрлик қилиш, уларнинг ариза ва хатларига эътибор, сезгирлик билан қулоқ солиш—совет давлат аппарати ходимларининг муқаддас бурчидир. Совет муассасасига талаби, шикояти ёки аризаси бўлган ҳар бир граждан ҳеч бир қийналмасдан ана шу давлат муассасасига кира олиши, ўз талабини ва эҳтиёжини қондира олиши лозим.

Совет давлат аппарати — меҳнаткаш халқ оммаси билан кучлидир. Давлатни идора этиш ишига ишчилар, колхозчилар, интеллигенция ва барча меҳнаткашлар қанчалик кенг жалб этилса, идора органимиз янада мустаҳкам бўлади. Шунинг учун ҳам Совет Иттифоқи Коммунистик партияси давлат идора органлари ишини янада такомиллаштириш, ихчамлаштириш, омма билан алоқасини мустаҳкамлаш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилиб келмоқда.

Давлат идора органларининг омма билан алоқасини янада мустаҳкамлашнинг муҳим воситаларидан бири — меҳнаткашларнинг ариза ва хатларига эътибор билан қулоқ солиш ҳамда уни қондиришдир. Чунки меҳнаткашлар ўз ариза ва хатларида давлат идора органларининг ишларини янада яхшилашга, ихчамлаштиришга, аниқ ва пухта ишлашига қаратилган таклифларини ёзиб юборадилар, шу билан бирга ўзларининг эҳтиёж ва талабларига эътиборсизлик билан қараётган айрим бюрократ ва бепарво ходимларни фош қиладилар.

КПСС XX съезди совет давлат аппаратини янада яхшилашга қаратилган бир қанча муҳим тадбирларни белгилади. Партия ташкилотлари КПСС XX съезди кўрсатмалари асосида давлат аппарати ишини такомиллаштирмоқдалар, уни ишлаб чиқаришга, халқ оммасига янада яқинроқ бўлишини таъминламоқдалар. Маҳаллий советларнинг сессиялари вақтида чақирилиб туриладиган бўлди. Меҳнаткашларнинг хат ва аризалари билан ишлаш яхшиланди. Бу эса давлат аппаратининг омма билан алоқасини янада мустаҳкамлади.

Областимизда ўз ишини КПСС XX съезди қарорлари асосида қайта қуриб олган ижроия комитетлар жуда кўпдир. Улар ўз аппаратларини янада ихчамлаштирдилар, меҳнаткашларнинг ариза ва хатларига ҳар тарафлама сезгирлик ва жонкуярлик билан муносабатда бўлмоқдалар. Бекобод шаҳар ижроия комитети, Пискент, Ҳовос район ижроия комитетларининг бу соҳадаги фаолиятларини бунга мисол қилиб кўрсатиш мумкин.

Шуни ҳам айтиш керакки, баъзибир ижроия комитетлар ва уларнинг ходимлари меҳнаткашларнинг ариза ва хатларига бюрократларча муносабатда бўлмоқдалар. Сансалорлик, ваъдабозлик, аризачининг хатига эътиборсизлик билан қараш фактлари рўй бермоқда. Чирчиқ шаҳар ижроия комитети, Қорасув, Орджоникидзе район ижроия комитетларининг фаолиятида ана шундай ҳоллар содир бўлмоқда. Шуни ҳам айтиш керакки, айрим гражданлар ўзларининг арзимаган ишлари учун идора органларидаги бепарво ходимларнинг фаросатсизлиги натижасида овора бўладилар, ёки қабулхона эшигида соатлаб кутадилар. Бунга Янгийўл шаҳар ижроия комитети қабулхонасидаги бир воқиа характерли мисол бўла олади.

Биз шаҳар ижроия комитетининг қабулхонасига кириб борганимизда бир қанча кишиларнинг 2-3 соатдан бери навбат кутиб ўтирганлигини кўрдик. Навбат кутиб ўтирганлардан бири Рустамовдан:

— Нима ишингиз бор эди?, деб сўрадик.

— Велосипедимга номер олмоқчи эдим.

— Бунга шаҳар ижроия комитетининг нима дахли бор?

— Номер олиш учун шаҳар коммунал хўжалик бўлимига борган эдим, унда икки соат кутдим, улар мени шаҳар ижрокомига юбордилар, ижрокомдагилар бўлса яна коммунал хўжалик бўлимига юбордилар. Шунинг учун раисга кирмоқчиман.

Кўриб турибсизки, масалага эътиборсизлик билан муносабатда бўлиш сансалорликка ва ишнинг чувалашиб кетишига сабаб бўлади. Меҳнаткашларнинг қимматли вақтини қадрлаш керак. Уларнинг қабулхонада кутиб қолишига ёки масалани ҳал қилолмасдан 2-3 марта қатнаб сарсон бўлишига йўл қўймаслик керак. В. И. Ленин 1921 йилда Кремль комендантига хат ёзиб: «Мен Кремль комендантидан бир неча марта талаб қилган эдим ва яна талаб қиламанки, **ҳеч қандай пропускаси бўлмаган тақдирда ҳам менга келувчилар Кремль дарвозасидан ва Халқ Комиссарлари Советининг подъездидан** менинг секретариатим ва III қават коммутатори телефонисткалари билан **ҳеч қандай тўсиқсиз телефон қила оладиган бўлишини** таъминловчи тартиб ўрнатилсин», деган эди.

Давлат идора органларининг ишини ленинча ташкил қилмоқ керак. Шунга алоҳида эътибор бермоқ керакки, ҳар бир давлат идора органида қабул қилиш куни, соати аниқ ва кўзга кўринарли жойга осиб қўйилсин.

Меҳнаткашлар давлат идора органларига юборган хат ва аризаларида кўпинча кўчаларни, кўприкларни, тротуарларни тузатиш, шаҳар ва кўчаларни обод қилиш, соғлиқни сақлаш, маориф ва бошқа маданий-оқартув ишларини тартибга солишни, ўзларининг уй-жойларини ремонт қилиб беришни ёки квартира билан таъминлашни сўрайдилар. Давлат идора органлари меҳнаткашлардан келган ана шу ариза ва хатларнинг характерини чуқур ўрганиб, ундан тегишли хулосалар чиқаришлари лозим. Хат ва аризаларда илгари сурилган талаблар принципиал характерга эга бўлган тақдирда уни район ёки шаҳар Советининг сессияларида муҳокама қилиш мақсадга мувофиқдир. Шу билан бирга Советлар ўз сессияларида ариза ва хатлар қандай ҳал қилинаётганлиги масаласини, хатлар билан иш олиб борувчи бўлимларнинг, доимий комиссияларнинг иш фаолиятини муҳокама қилсинлар.

Давлат аппаратининг хизматчиси бўлиш—юксак ва шарафли вазифадир. Шу сабабли давлат аппаратининг ҳар бир хизматчиси—раҳбардан тортиб оддий ходимгача юксак онглилик ва маданиятлилик намунасини кўрсатишлари керак. Ариза билан келувчи ҳар бир кишига яхши муомалада бўлиш, унинг арзига, талабига қунт билан қулоқ солиш, пухта ўрганиш керак. Хат ва ариза билан келувчи кишининг талабини қондириш учун асос ва моддий база бўлса, у ҳолда талабни қондириш чораси дарҳол кўрилиши, агар имконият ва асос бўлмаса, ариза билан келувчига бу ҳақда очиқ айтиб, унинг талаби нима учун қондирилмаганлигини асослаб бериш зарур. Шундай раҳбарлар ҳам бўладики, аризачининг талабини қондириш учун ҳеч қандай моддий база бўлмаса ҳам, ваъда бераверадилар, асоссиз резолюциялар қўяберадилар. Бу давлат идора органлари ва унинг ходимларининг обрўсини туширади, қоғозбозликни кўпайтиради. Бундай аҳволга мутлақо йўл қўймаслик керак.

Давлат идора органларининг хизматчилари ҳар бир ариза ва хатнинг тагида жонли кишилар борлигини унутмасликлари керак. Совет давлат идора органлари ва уларнинг хизматчилари меҳнаткашлар моддий ва маданий фаровонлиги ҳақида тинмай ғамхўрлик қилиш, уларнинг талаб ва эҳтиёжларига сезгирлик билан қулоқ солиш, давлат аппаратининг аниқ ва пухта ишлашини таъминлаш билан бирга, халқ оммасининг буюк ижодий кучларини Коммунистик партия томонидан совет халқи олдига қўйилган хўжалик ва маданий қурилишнинг буюк вазифаларини ҳал этишга сафарбар этишлари лозим.

Н. С. Хрушчев «Нью-Йорк таймс» газетасининг бош дипломатик мухбири Ж. Рестон билан суҳбатлашди

Америкадаги «Нью-Йорк таймс» газетасининг ҳозирги вақтда СССРда бўлган бош дипломатик мухбири Жеймс Ж. Рестон КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Н. С. Хрушчевга мурожаат этиб, суҳбатлашиш учун ўзини қабул этишни илтимос қилди. 7 октябрда Н. С. Хрушчев Ж. Рестонни қабул қилди ҳамда у билан суҳбатлашди. Суҳбат вақтида халқаро аҳволга доир ва жумладан, Совет-Америка муносабатларига доир масалалар тўғрисида гап бўлди.

Суҳбат вақтида СССР Ташқи ишлар министрлиги матбуот бўлимининг мудири Л. Ф. Ильичев ва «Нью-Йорк таймс» газетасининг Москвадаги доимий мухбири Уильям Жорден ҳозир бўлдилар. (ТАСС).

Н. С. Хрушчев Англия парламентининг аъзолари С. Осборн ва Г. Кербини қабул қилди

СССР Олий Совети депутатларидан бир группасининг таклифига биноан Англия парламентининг СССРда бўлган аъзолари С. Осборн ва Г. Керби КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари Н. С. Хрушчевга мурожаат қилиб, ўзларини суҳбат учун қабул этишни илтимос қилдилар.

8 октябрда Н. С. Хрушчев С. Осборн ва Г. Кербини қабул қилиб, улар билан суҳбатлашди. (ТАСС).

Пахта териш ва тайёрлаш суръатини кун сайин кучайтирайлик!

Пискент районидаги Булганин номли колхознинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳакимполвон Қодиров бошлиқ бригадаси кунига йиллик планнинг 3—4 проценти миқдорида пахта териб топширмоқда. **Суратда:** бригада бошлиғи ўртоқ Ҳ. Қодиров.

М. Шевелев фотоси.

Далалардан дараклар

БЕКОБОД. «Чаноқ» совхозининг И. Жўраев, Х. Турсунов, М. Бекмирзаев ўртоқлар бошлиқ бригадаларида мўл ҳосилни йиғиб-териб олиш ишлари уюшқоқлик билан ўтказилаётир. Мавсумда 10 минг килограммдан пахта териш мажбуриятини олган ишчилардан Г. Кубаева, М. Эшмуродова, Р. Уташевалар кўпчиликка намуна бўлиб ишлаётирлар.

М. Кубаев.

* * *

ОКТЯБРЬ. «Шарқ юлдузи», Сталин номли колхозларнинг З. Содиқова, Р. Рисбеков ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг аъзолари ҳар гектар ердан 30-38 центнердан ҳосил териб олиш учун курашмоқдалар. Бу бригадаларнинг кўп минг килограммчи теримчиларидан С. Қорабоева, М. Сабоева, Х. Камолиддинова, Р. Бердиқулова, Х. Саидова, Н. Рашидова каби ўртоқлар кунига 120-150 килограммдан пахта тераётирлар.

Ю. Умурзоқов,
Н. Нурматов,
Т. Умурзоқов,
А. Абдусатторов.

Область районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1957 йил 8 октябргача бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери	Районлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери
Бўстонлиқ	2,56	54,17	Оққўрғон	1,75	32,53
Оржоникидзе	2,45	45,07	Сирдарё	2,08	32,44
Пискент	1,85	42,11	Мирзачўл	1,73	32,28
Урта Чирчиқ	2,06	40,62	Оҳангарон	1,79	32,04
Юқори Чирчиқ	1,76	39,74	Янгийўл	1,92	31,25
Бекобод	1,90	35,92	Октябрь	1,81	29,77
Бўка	1,82	35,64	Боёвут	1,64	28,28
Уртасарой	1,80	35,23	Чиноз	1,60	27,74
Верхне-волинск	2,07	33,36	Калинин	2,17	25,49
Гулистон	1,88	33,19	Қуйи Чирчиқ	1,57	22,60

☆

ҲОРМАНГЛАР!

Ҳорманглар, шаҳарли ўртоқлар,
балли!
Ҳеч зойи кетмайди бу ёрдамингиз.
Дўстга-дўст асқотар, дол-зарб
маҳали —
Меҳнатда, ҳурматда шараф
номингиз.
«Ёрдамчи!» дейдилар бизни
юракдан,
Унутманг, теримда ҳиссамиз учун
Хирмонлар тиклайлик бу
ишончга тенг,
Кўрсатиб Ватанга садоқат кучин,
Терайлик тоза, тез хиллаб
албатта!
Теримчи чеварлар услубин уқиб,
Қувонсин элу-юрт газеталардан—
Кундалик юксалиш рақамин ўқиб.
Терайлик суръатла, сифат,
салмоғла,
Биз терган аъло сорт бузилмас
бўлсин!
Меҳирла етишган момиқ толаси
Дўстликнинг ипидек узилмас
бўлсин!

Толиб ЙЎЛДОШ.

Нормани ошириб бажариш учун

ЯНГИЙЎЛ. Пахталар қийғос очилган. Бригада аъзоларидан А. Саъдиева, Б. Саидумарова, Ф. Қораева, Иброҳимов ўртоқлар тез ва тоза пахта териб, кундалик топшириқни ошириб бажармоқдалар. Сталин номли колхознинг ўртоқ С. Қорахўжаев бошлиқ бу бригадасида йиғим-терим ишлари устидан контроллик кучайтирилган, пахта нобудгарчилигига йўл қўйилмаётир.

Фрунзе номли колхознинг илғор бригадаларида ҳам йиғим-терим кун сайин кучайтирилмоқда.

А. Саидаминов,
П. Ширимбетов,
Қ. Пардабоев.

ОБЛАСТЬ СОВХОЗЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1957 ЙИЛ 8 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Совхозлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери
6-«Кўкорол»	2,65	67,35
3-«Оҳангарон»	1,67	46,00
4-«Вревский»	1,46	41,25
«Пискент»	1,81	39,14
Киров номли	2,36	37,08
«Чаноқ»	1,77	36,08
1-«Фарҳод»	0,81	35,65
«Социализм»	2,02	35,37
1-«Далварзин»	2,26	34,63
2-«Далварзин»	1,86	33,42
«Дружба»	1,05	33,35
1-«Оҳангарон»	1,67	30,34
«Оққўрғон»	1,73	29,69
«Мирзачўл»	1,44	28,43
2-«Оҳангарон»	1,90	25,69
«Малик»	2,28	25,46
1-«Боёвут»	1,91	25,06
«Гулистон»	0,90	24,97
«ЎзССР беш йиллиги»	1,57	22,60
3-«Боёвут»	1,54	22,18
Булганин номли	1,27	21,77
Бушуев номли	0,96	20,37

☆ ☆ ☆

Чинознинг йирик колхозлари районни орқага тортмоқда

Биз «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхози идорасига етиб келганимизда соат 11 дан ошган эди. Бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ Х. Эргашев шу пайтгача далага чиқмай, кабинетида ўтириб, телефон орқали «раҳбарлик» қилаётган экан. У биз билан суҳбатда:

— Кейинги беш кунликни қўшганимизда йиллик планни 20 процентдан оширвордик, — деди. — Мирзамансур Отабоев, Мамасодиқ Шодиев ўртоқлар бошлиқ илғор бригадаларимиз планни 30-32 дангa етказиб қўйишди, ишни жадаллаштираяпмиз...

Партком «ютуқлар» ҳақида анча гапирдику, нима учундир биз далаларни айланганда аниқланган ҳақиқий аҳвол, йўл қўйилаётган камчиликлар тўғрисида ҳеч нарса демади. Дарҳақиқат иккитагина бригаданинг «ютуғи» билан кифояланиб, пахта йиғим-теримининг ҳал қилувчи мана шу қизғин палласида кабинетда ўралашиб қолган партком булар тўғрисида нима деяоларди дейсиз?!

Колхознинг қатор бригадаларида меҳнат интизоми бўшашиб кетган, ишчи кучларининг ҳаммаси теримга тўла жалб этилган эмас, кундалик берилган топшириқнинг бажарилиши устидан контроль ўрнатилмаган, талабчанлик йўқ.

Биз партком билан йиллик планни эндигина 13 процент бажарган ўртоқ Мироқ Умурзоқов бошлиқ бригаданинг пахта даласига кетаётганимизда, ўз шахсий томорқасида пахса девор ураётган 7-8 кишини, 10 ва 11-бригаданинг қовун-тарвуз ортиб, бозорга йўл олган икки аравакашини учратдик. Улар йиғим-теримга қатнашмай юрган кишилардан эди. Мана шу фактнинг ўзи колхоз раҳбарларининг теримга қандай раҳбарлик қилаётганликларини. шунақалар қўшилиб ҳар куни 100 га яқин колхозчининг дала ишига қатнашмаётганлигини исбот қилади.

Колхозда ўртоқ Умурзоқов бригадасидан «ўрнак» олиб, «пахтамиз очилмаяпти» деган ноўрин баҳона билан теримни кечиктираётган, шу йўл билан колхозни орқага судраётган бригадалар анчагина топилади. Йиллик планни аранг 15 процентданга етказган М. Бобонов, А. Мирзагелдиев, М. Жўрабоев ўртоқлар бошлиқ бригадалар ана шулар жумласидандир.

Партком ўртоқ Эргашев, кабинетдан туриб телефонбозлик қилиш ўрнига мана шу қатор бригадаларда юз бераётган камчиликларни тезда бартараф қилиш, ғанимат кунларнинг қадрига етиб, пахта йиғим-теримини жадаллаштириб юбориш чораларини кўрсангиз, ўтган йилларда донгдор бўлиб келган бу колхоз орқада судралиб қолмаган бўлар эди.

Худди ана шунақа аҳвол районнинг «Қизил Октябрь», «XIX партсъезд» колхозларида хам давом этмоқда. «Қизил Октябрь» колхозининг аъзолари ўтган йили шу кунгача давлатга 48 процент пахта топширган эканлар. Бу йилчи? Энди 19 процентга етибди. Қарши Эгамназаров бошлиқ бригада аъзолари йиллик планни эндигина 12. Абдуғани Хайитқулов бошлиқ бригада эса аранг 10 процент бажарибди. Шундай қилиб, «йирик ва юқори ҳосилли» ҳисобланган бу колхоз район сводкасининг энг охирига тушиб қолибди.

Хўш, колхозда шундай аҳволнинг юз беришига нималар сабаб бўлмоқда? Ишчи кучи етарли, қоп-қанор бут, транспорт ишлаб турибди. Шаҳардан келган юзлаб ёрдамчилар бор, аммо давлатга пахта топширишда олдинга силжиш йўқ. Правление раиси Ж. Рустамов, бошланғич партия ташкилотининг секретари Б. Эракаев ўртоқлар бу саволга нима деб жавоб берар эканлар?!

Ҳамма гап шундаки, ана шу куч ва ички имкониятлардан фойдаланиш шу куннинг талабига мутлақо жавоб бера олмайди. 4-5 октябрь кунлари кўпгина колхозчи белгиланган кундалик нормани бажармади.

Баҳона ахтаргунча ишлаш керак. Чунки ҳамма бригадаларда ҳам пахта қийғос очилган. Астойдил интилган киши белгиланган нормани ошириб бажариши турган гап. Лекин колхоз раҳбарлари теримчилар ўртасида меҳнатни тўғри ташкил этишга эътиборсизлик билан қарамоқдалар. Бригадаларда соатлик график ташкил этилмаган, терилган пахта даланинг ўзида тортиб олинмаётир. Колхозчилар 1,5-2 километр узоқдаги хирмонга қатнаб, қимматли вақтларини беҳуда ўтказмоқдалар. Ана шунинг учун ҳам ишнинг унуми йўқ, колхоз қолоқликдан чиқа олмаяпти. Раҳбарлар бу ҳақда жиддий ўйлаб кўришлари, теримчиларга ҳар томонлама қулай иш шароити яратиб бериш чораларини кўришлари керак.

Ўртоқ М. Мелихов раислик қилаётган «XIX партсъезд» колхозида ҳам пахта териш ва давлатга топшириш суръати бутунлай қониқарсиз аҳволда. Колхоз бўйича эндигина йиллик планнинг 14 проценти миқдорида пахта топширилибди. Т. Холиқов, Ж. Отақўзиев, И. Маматқулов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда йиллик планга нисбатан энди 6-7 процентдан пахта тайёрланганлиги ачинарли бир ҳол эмасми?!

Колхоз раҳбарларининг ўз вазифаларига совуққонлик билан қараётганликлари, йиғим-терим ишига тўғри раҳбарлик қила олмаётганликлари сабабли колхозчиларнинг бир қисми дала ишларига қатнашмаётир. Пахта қийғос очилганлиги сабабли ҳар бир кишига 100 килограммдан норма белгиланган эди. Афсуски, шу кунларда ҳар бир колхозчининг терган пахтаси 50 килограммдан ошмаётир.

Район ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Тўрахонов бу колхозга вакил этиб тайинланган. Амалда эса у йиғим-теримни жадаллаштириш ишида колхоз правлениесига ҳеч қандай ёрдам бермаяпти. Ўртоқ Тўрахонов фақат маориф ишлари билан чегараланиб қолмоқда.

Районнинг ҳар уччала йирик колхози давлатга пахта топширишда ҳал қилувчи роль ўйнайди. Бу колхоз раҳбарлари ўтган йили районда шу кунгача пахта тайёрлаш плани 48,11 процент бажарилганлиги, бу йил эса план эндигина 27,74 процент бажарилиб, Чиноз область сводкасида 18-ўринга тушиб қолганлигини унутмасликлари керак.

У. ЖОНГИТОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Урта Чирчиқ районидаги Куйбишев номли колхозда пахта териш ва уни давлатга топшириш суръати кун сайин кучайтирилмоқда. **Суратда:** колхознинг 9-бригадасида пахта жўнатиш пайти.

П. Ковалев фотоси.

УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

СССР халқларининг қардошлик оиласида

Совет Грузияси Улуғ Октябрь 40 йиллиги арафасида

(Грузия ССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Г. Д. ЖАВАХИШВИЛИ билан суҳбат)

Грузин халқи ўзининг кўп асрлик тарихи давомида чет эллик золимлардан кўп жабр-жафо чекди. Грузин халқининг равнақи, экономикаси ва маданиятининг гуллаб-яшнаши Совет ҳокимияти даврида бошланди. Грузия ССР саноати ва қишлоқ хўжалиги ривожланиб, гуллаб-яшнаётган социалистик ўлкага айланди.

Ажар ва Абхаз автоном республикалари, Жанубий Осетия автоном областининг меҳнаткашлари янги ҳаёт, янги социалистик турмуш барпо қилишда грузин халқи билан ёнма-ён туриб, муваффақиятли равишда меҳнат қилмоқдалар.

Коммунистик партиянинг ленинча миллий сиёсати туфайли барча иттифоқчи республикаларда бўлгани сингари Грузия ССРда ҳам социалистик индустрия мисли кўрилмаган тез суръатлар билан ривожланди. Совет ҳокимияти йилларида Грузияда илғор техника билан қуролланган мингдан ортиқ корхона қурилди.

Грузия ССР саноатининг ялпи маҳсулот ҳажми 1956 йилда 1913 йилдагига нисбатан қарийб 30 марта кўпайди, электр қуввати ҳосил қилиш салкам 120 марта ортди. Саноатнинг янги тармоқлари — металлургия, машинасозлик, станоксозлик барпо қилинди; тўқимачилик, енгил ва озиқ-овқат саноати ҳам жуда ривожланди.

Совет ҳокимияти йилларида барпо қилинган И. В. Сталин номидаги Закавказье металлургия заводи, Руставидаги азот-тук ва цемент заводлари, Кутаисидаги Г. К. Орджоникидзе номли автомобиль заводи ва тоғ-кон жиҳозлари заводи, Горидаги ип газлама комбинати, Храм, Сухуми, Ткибуль ва бошқа гидроэлектростанциялар Грузия меҳнаткашларининг ифтихоридир.

Тоғ-руда саноати жуда ривожланган. Кўмир, марганец, қўрғошин ва бошқа фойдали қазилмалар йилдан-йилга кўпроқ қазиб чиқарилмоқда. Озиқ-овқат саноати тез ривожланди.

Цхалтубедаги бальнеологик курортида.

П. Луценко фотоси.

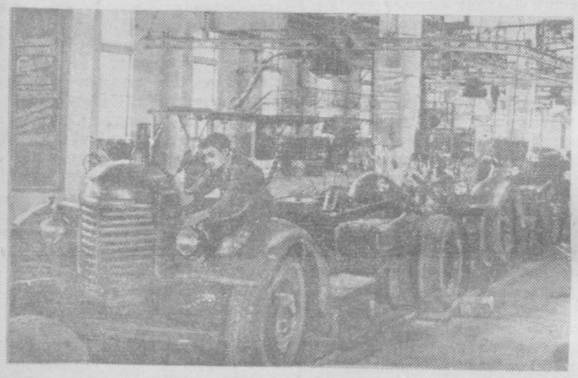

Кутаисидаги Орджоникидзе номли автомобиль заводи. Суратда: заводнинг бош конвеери участкаларидан бири:

П. Луценко фотоси.

Грузияда сўнгги йиллар мобайнида асбобсозлик, электротехника аппаратлари ҳамда автоматлаштириш воситалари корхоналари барпо қилинди.

Республикада Лажанур, Гумат, иккинчи Храм сингари янги гидроэлектростанцияларни қуриш бошланди.

Ёқилғи базаси кенгайтирилмоқда. Ткварчели, Ткибули, Ахалцихеда кўмир қазиб чиқариш билан бирга, Шаоридаги жуда бой конларни ҳам ишга солишга ҳозирлик кўрилмоқда. Бу, республикага узоқ районлардан кўмир ташиб келтиришни анча камайтириш имконини беради.

Грузиянинг қишлоқ хўжалигида техника экинлари, чой, цитрус ўсимликлари, тамаки, узум, мева, тунг, эфир, мойли ўсимликлар катта ўрин тутади. Бу экинларни ўстириш учун ўн минглаб гектар ботқоқ ерлар қуритилди, мингларча гектар бўз ерлар ўзлаштирилди. Бу ерларда ажойиб плантациялар, боғлар ва токзорлар яшнади.

Грузия Совет Иттифоқининг асосий чой етказиб берадиган республикасидир. У, мамлакатда етиштирилаётган чойнинг 95 процентини бермоқда. Бу йил Грузия чойкорлари 120-125 минг тонна сортли чой барги йиғиб оладилар. Узумчиликка алоҳида эътибор берилмоқда. Узумчилик базасида катта виночилик корхоналари қурилди. 15 минг гектардан кўпроқ ерда барпо қилинган плантацияларда етиштирилаётган грузин тамакиси мамлакатда донг чиқарди. Грузия цитрускорлари бу йил мамлакатимиз меҳнаткашларига 400 миллион дона мандарин, лимон, апельсин етказиб бериш мажбуриятини олганлар.

Республика колхозчилари, МТС ва совхозларининг ишчилари аҳоли жон бошига гўшт, сут ва ёғ етиштиришда яқин йиллар ичида Америка Қўшма Штатларига етиб олиш учун бошланган умумхалқ ҳаракатига зўр иштиёқ билан қўшилдилар. Грузия қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кескин равишда кўпайтириш, кўплаб сут ва ёғ етиштириш учун қизғин кураш олиб бормоқдалар.

Грузия — ўзига хос қадимий маданиятга эга бўлган мамлакатдир. Грузин халқининг кўп асрлик шонли тарихи бор. Ўрта асрларда Грузияда адабиёт ва санъатнинг шоҳона асарлари барпо қилинган эди. Шота Руставелининг «Йўлбарс териси ёпинган паҳлавон» деган ўлмас асари жаҳон адабиёти хазинасига қўшилди. Бироқ давлат ва хўжалик тарқоқлиги ҳамда душманларнинг вайронлик келтирган кўп босқинчиликлари феодал Грузиясини иқтисодий тушкунликка учратди. Мамлакат чуқур маданий инқирозга йўлиқди ҳамда миллатнинг ҳаёти хавф остида қолди.

Грузия халқининг Россияга қўшилганлиги халқнинг сиёсий, иқтисодий ва маданий тараққиётида жуда катта ижобий аҳамиятга эга бўлди. Илғор рус маданиятининг, сўнгра рус пролетариати революцион ҳаракатининг таъсири грузин халқи ҳаётидаги ғоят катта ижобий фактор бўлди.

Чор самодержавиеси шароитида ҳам рус ва грузин маданиятининг илғор намояндалари ўзаро чуқур дўстона алоқаларни тинмай мустаҳкамладилар.

Ўтган асрнинг 90-йилларида Россиядаги революцион ҳаракатнинг бевосита таъсири остида Грузияда дастлабки марксистик ташкилотлар вужудга келди. Улуғ Лениннинг таълимотига амал қилиб, ўша йилларда И. Сталин, Л. Кецховели, А. Цулукидзе, М. Цхакая ўз революцион фаолиятларини бошладилар. Улар Грузияда ва Закавказьеда ленинчи-искрачи социал-демократик большевистик ташкилотларни тузиш юзасидан катта ишлар қилдилар.

Бутун Совет Иттифоқида бўлгани сингари Грузияда ҳам Совет ҳокимияти ўрнатилганидан сўнг чинакам маданий революция бўлди. Шу асрнинг бошларида Грузия аҳолисининг қарийб 80 проценти саводсиз бўлган бўлса, ҳозир Совет Грузияси ёппасига саводхонлар республикасидир. Грузияда ҳар бир минг киши бошига 18 олий маълумотли киши тўғри келади. Бу, Англиядагидан 4 марта, Франциядагидан эса 3,5 марта кўпдир.

1941 йилда ташкил қилинган Грузия ССР Фанлар академияси республикадаги илмий фикрнинг чинакам штабидир.

Совет ҳокимияти йилларида адабиёт ва санъат соҳасида ажойиб ютуқлар қўлга киритилди.

Грузия ССРда истедодли ёзувчилар, композиторлар, рассомлар ва ҳайкалтарошларнинг бутун бир авлоди ўсиб етишди. Грузия маданияти ва санъатининг арбоблари энг яхши миллий традицияларни янада ривожлантириб ҳамда бу традицияларни социалистик мазмун билан бойитиб, халқ томонидан юксак қадрланаётган ажойиб асарларни яратдилар.

Республика меҳнаткашларининг маданий ҳаёти даражаси тинмай ўсиб бормоқда. Театрлар ва кинотеатрлар, маданият саройлари ва кутубхоналар, музейлар ва стадионларнинг кенг тармоғи республика меҳнаткашларига маданий хизмат кўрсатмоқда. Грузий ССР пойтахти — гўзал Тбилисида ҳозирги замон ускуналари билан жиҳозланган телевизион марказ ишлаб турибди.

Хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида ўзи қўлга киритган барча муваффақиятларига СССР халқларининг қардошлик оиласида, Коммунистик партия, унинг ленинча Марказий Комитети, Совет ҳукуматининг доно раҳбарлиги ва доимий ғамхўрлиги натижасида эришганлигини Грузия меҳнаткашлари жуда яхши биладилар.

Бизнинг истиқболимиз яна ҳам гўзалроқдир. Совет кишиларининг битмас-туганмас ижодий кучлари, совет тузумининг буюк афзалликлари, СССР халқларининг ленинча дўстлиги, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг доно раҳбарлиги бунинг гаровидир.

КПСС Марказий Комитетининг Маленков, Каганович ва Молотовларнинг партияга қарши группасини фош қилиб ташлаган июнь пленумидан сўнг Грузия ССР меҳнаткашлари бутун социалистик Ватанимизнинг барча халқлари билан биргаликда Коммунистик партия ва унинг доно ленинча Марказий Комитети теварагига янада мустаҳкамроқ жипслашдилар.

Грузия халқи КПСС XX съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун, мамлакатимизда коммунистик жамият қурилиши ишида янгидан-янги ғалабаларни қўлга киритиш учун бундан буён ҳам зўр куч-ғайрат билан курашади.

Грузия фильмлари

Ленин орденли Грузия киностудияси кейинги пайтларда рангба-ранг темаларда 3 та фильмни шинаванда томошабинларга тақдим этди.

«Бизнинг ҳовлимиз» деб аталган грузин бадиий фильмида бир ҳовлида яшовчи болаларнинг турли феъл-атвори, характерларининг шаклланиши, уларнинг ҳаётдан ўзларига муносиб ўрин топиб олиш учун интилишлари бадиий образлар орқали ҳикоя қилинса, «Кўчадаги соя» рангли фильмида бир-бирларини севган ўқитувчи ва чўпоннинг бахтига чанг солган эгоист ва муғтаҳамнинг қилмишлари фош қилинади. «Боши очиқ» тарихий фильмида эса грузин халқининг ўтмишда босқинчи турк султонларига қарши қаҳрамонона кураши ва грузин баҳодирларининг жасурлиги ҳикоя қилинади.

Суратда: Махарадзе районидаги Киров номли совхоз плантацияларида янги чой барги йиғиш машиналари ишламоқда.

А. Абуладзе фотоси.

ТБИЛИСИ. Совет Иттифоқи Қаҳрамони майдони.

Г. Вахтангадзе фотоси.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Боёвут райкоми пахта йиғим-теримини қандай ташкил этди?

Боёвут район партия комитети, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари район пахтакорлари томонидан олинган мажбуриятнинг бажарилишини таъминлаш мақсадида йиғим-теримни бошлаш олдидан бир қатор тадбирлар белгилаб чиқдилар. Район партия комитетининг «Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети V пленумининг якунлари ва район партия ташкилотининг вазифалари ҳақида»ги масалани муҳокама қилишга бағишлаб ўтказган пленумида колхоз ва совхозларда пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ва тайёрлаш юзасидан қатъий график белгиланди. Колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари иш плани тузганларида ана шу графикни асос қилиб олдилар.

Пленум қарорида район колхоз ва совхозлари сентябрь ойида давлатга 17280 тонна пахта териб топширишлари, бунинг учун колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари бутун кучни сафарбар этиб, ҳар куни теримга 13 минг кишининг қатнашишини ҳамда белгиланган графикнинг сўзсиз бажарилишини таъминлашлари керак, деб ёзиб қўйилган.

Аммо район партия комитети ҳам, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари ҳам графикнинг бажарилишини таъминлаш юзасидан жойларда етарли ташкилотчилик иши олиб бормадилар, омманинг курашини бўш ташкил этдилар. Буни 3-«Боёвут» совхози партия ташкилоти мисолида яққол кўриш мумкин.

Партия ташкилоти йиғим-теримга киришиш олдидан ҳар бир бўлим ва бригада учун алоҳида топшириқ белгилади. Лекин уни амалга ошириш учун курашмади. Ишчилар теримга тўлиқ сафарбар этилмади. Улар ўртасида меҳнат унумдорлигини ошириш, кўпминг килограммчилар ҳаракатини кучайтириш, бунинг учун илғор теримчиларнинг иш тажрибасини оммалаштириш тадбирлари кўрилмади.

Бу вазифа асосан агитаторлар ёрдамида дала шийпонларида амалга оширилиши керак эди. Партия бюросидаги ҳисобга қараганда бўлим ва бригадаларга 48 агитатор бириктиб қўйилган. Лекин улар ишчилар ўртасида камдан-кам бўладилар. 5-бўлимнинг ўртоқ Н. Маткаримов бошлиқ бригадаси агитатори ўртоқ А. Ғаниев пахта йиғим-терими бошлангандан буён ишчиларга фақат икки марта газета ўқиб берган, теримда меҳнат унумдорлигини ошириш, илғорларнинг иш методи ҳақида бир марта ҳам суҳбат ўтказмаган. Бошқа агитаторларнинг фаолияти ҳақида ҳам худди шуни айтиш мумкин.

Партия ташкилоти теримчилар ўртасида социалистик мусобақани кучайтириш, илғорларнинг тажрибасини оммалаштириш йўли билан меҳнат унумдорлигини оширишга етарли эътибор бермаётир.

Имирсуюнова, Қурбонова, Ўринбоева, Аҳророва, Жўрабоева ўртоқлар каби илғор теримчилар ҳар куни 120-150 килограмм ва ундан ҳам кўпроқ пахта тераётирлар. Бироқ улар жуда озчиликни ташкил қилади. Ишчиларнинг асосий кўпчилиги эса кунига ўрта ҳисобда 40-50 килограммдан пахта тераётир.

Партия ташкилоти эса улар ўртасида юқоридаги илғорларнинг иш методини деворий газета ва «Жанговар варақалар» орқали пропаганда қилмаётир.

Район партия комитетининг 18 сентябрдаги бюросида совхоз партия ташкилоти йиғим-теримни суст ташкил этганлиги, теримга 1550 ўрнига 800-850 ишчи қатнашаётгани, теримда меҳнат унумдорлиги жуда паст эканлиги, натижада сентябрь ойи учун белгиланган график мутлақо қониқарсиз бажарилаётгани таъкидлаб кўрсатилди.

Бюронинг бу кўрсатмаси бажарилмади. Шундан сўнг район партия комитетининг 26 сентябрдаги бюросида совхоз партия ташкилотининг фаолияти муҳокама қилинди. Бюрода партия ташкилоти ва унинг секретари ўртоқ Ш. Облоқуловдан йиғим-теримни ташкил қилиш, оммавий-сиёсий ишларни олиб боришдаги камчиликларга барҳам бериш яна бир марта талаб қилинди. Аммо шундан кейин ҳам партия ташкилотининг фаолиятида жиддий ўзгариш юз бермади. Натижада сентябрь ойида совхозда мажбуриятнинг графикда белгиланган 36 проценти эмас, балки 9,17 проценти миқдорида пахта тайёрланди.

Район партия комитети эса кетма-кет қарорлар қабул қилиш, кўрсатмалар беришга берилиб кетиб, жонли ташкилотчилик иши олиб бормаётир, ўз қарорларининг ижросини изчиллик билан контроль қилиб бормаётир.

Шуни ҳам айтиш керакки, совхозга район партия комитетининг секретари ўртоқ А. Битиев вакил қилиб бириктилган. У, ташкилий ва оммавий-сиёсий ишларни яхши йўлга қўйишда совхоз партия ташкилотига яқиндан ёрдам бериш ўрнига, кўпроқ хўжалик вазифалари билан шуғулланмоқда.

Райондаги бошқа колхоз ва совхоз партия ташкилотлари ишида ҳам ана шу каби камчиликлар юз берди. Улар ишчи ва колхозчиларни теримга тўла сафарбар этмадилар. Район бўйича ҳар куни теримга 13 минг ўрнига 7-7,5 минг киши қатнашмоқда. Натижада сентябрь ойи учун белгиланган график район бўйича 49,2 процент бажарилди, холос.

Карл Маркс номли колхоз пахта териш ва тайёрлашда районда орқада қолаётир. Бунга колхоз партия ташкилоти йиғим-терим суръатини кучайтириш юзасидан ташкилий ва оммавий-сиёсий тадбирларни ўз вақтида амалга оширмаётгани, бу иш билан «хўжа кўрсин» учунгина шуғулланаётгани сабаб бўлаётир. Бунга йиғим-терим графиги партия ташкилотининг 21 сентябрда ўтказилган йиғилишида тасдиқланганини мисол бўла олади.

Партия ташкилоти коммунистларнинг авангардлик ролини таъминлашга кам эътибор бераётир. Коммунистлардан М. Бойзоқов, А. Қодиров, Қ. Зойиров ўртоқлар бригадаларга бошчилик қиладилар. Бу бригадалардаги ишнинг аҳволи бошқа бригадалардагидан сира ҳам фарқ қилмайди. Ҳар куни кўпи билан мажбуриятнинг 1,5 проценти миқдорида пахта тайёрланмоқда.

Биз партия бюросининг секретари ўртоқ С. Усмонов билан суҳбатлашганимизда у, кўпроқ хўжалик вазифалари билан ўралашиб қолиб, ташкилий ва оммавий-сиёсий тадбирларни амалга оширишга кам эътибор берганини тан олди.

Шуниси ажабланарлики, район партия комитетининг бу колхоздаги вакили, МТС партия бюросининг секретари ўртоқ Т. Шимаков ҳам, колхозда деярлик ҳар куни бўлиб турадиган район партия комитетининг МТС зонаси бўйича секретари ўртоқ Э. Исломов ҳам партия ташкилотининг эътиборини бевосита ўз вазифасини бажаришга қаратмаётирлар.

Район партия комитети пленумининг қарорида кўпмингкилограммчилар ҳаракатига бошчилик қилиш, илғорларнинг биринчи сафида бўлиш, йиғим-теримнинг биринчи кунларидан бошлабоқ пахта нобудгарчилигига қарши кескин кураш олиб бориш коммунистларнинг асосий бурчидир, деб алоҳида кўрсатилган. Пленум район партия комитети ва бошланғич партия ташкилотларидан бу кўрсатмани сўзсиз амалга оширишни талаб этди.

Аммо бу талаб бажарилмаётир. Бунга колхоз ва совхозларнинг партия ташкилотлари ҳисобидаги коммунистларнинг йиғим-теримга жуда кам жалб этилгани мисол бўла олади.

Ленин номли колхоз партия ташкилоти ҳисобида 47 коммунист бор. Партия ташкилоти йиғилишининг қарорига мувофиқ улардан 80 проценти бевосита пахта теришда қатнашиши керак. Ҳақиқатда эса 13 киши қатнашаётир. Улар ҳам теримда бошқаларга намуна кўрсатмаётирлар, кунига кўпи билан 60-70 килограммдан пахта термоқдалар.

Коммунистлар пахта нобудгарчилигига қарши кураш олиб бормаётирлар. Ўртоқ А. Ботиров бошлиқ 4-бригадада пахтаси терилган карталардаги ҳарбир туп ғўзада камида 1-2 та чаноқдаги пахта қолдириб кетилган. Бунинг устига пахтанинг эгат оралиғига, йўлга кўплаб тўкилишига йўл қўйилмоқда. Бригада аъзолари ўртасида пахта нобудгарчилигига қарши кураш темасида суҳбат ўтказилмайди. Уни ўтказадиган киши ҳам йўқ. Чунки бригадага доимий агитатор бириктиб қўйилмаган.

Колхозда район партия комитетининг МТС бош агрономи Дорохов, район маданият бўлимининг мудири Толипов ва райкомнинг МТС зонаси бўйича инструктори Умматов ўртоқлардан иборат уч вакили бор. Улар бу аҳволни кўра-била туриб ўзларини панага олмоқдалар.

Карл Маркс номли колхоз партия ташкилоти ҳам сон жиҳатидан анча катта. Бу ердаги 35 коммунистдан теримда фақат 5 киши қатнашмоқда. 3-«Боёвут» совхозидаги 48 коммунистдан эса 15 киши пахта тераётир. Район бўйича олганда теримда қатнашаётган коммунистларнинг сони 100 кишига ҳам етмайди. Ваҳоланки район партия ташкилоти ҳисобида 500 дан ортиқ коммунист бор.

Кўриниб турибдики район партия комитети пахта йиғим-теримини бўш ташкил этган. Районда мажбурият энди 28 процент бажарилганлиги бунинг далилидир.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ,

«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Корхоналарни қишки мавсумга тахт қилиб қўяйлик

Яқинда область партия комитети шаҳар ва районлардаги саноат корхоналарининг қишки мавсумда нормал ишлашга қандай тайёрланаётганлигини ўрганиб чиқди. Текшириш давомида областимиз шаҳарларидаги бир қанча корхоналарда қишга тайёргарлик дуруст бораётганлиги аниқланди.

Тошкентдаги «Октябрь революцияси» номли паровоз вагон-ремонт заводи, пахта тозалаш заводи, «Таштекстильмаш» заводи, Чирчиқдаги пойафзал фабрикаси ва 225-УНР ҳамда бошқа бир қанча завод, фабрика коллективлари ўз корхоналарини қишга тайёрлаш юзасидан олдиндан тайёргарлик кўрганлар ва ҳозирда капитал ҳамда жорий ремонт ишларини асосан тугатганлар.

Бироқ область саноат корхоналарининг ва қурилиш ташкилотларининг ҳаммасида ҳам қишга тайёргарлик ишлари қониқарли аҳволда деб бўлмайди. Тошкент Халқ хўжалиги кенгаши раҳбарларининг, шаҳар ва область партия комитетларининг қайта-қайта уқтириб туришига қарамай айрим корхоналарнинг хўжалик ва партия раҳбарлари бу муҳим ишга бепарво қарамоқдалар, корхоналарни қиш мавсумида нормал ишлашга тайёрлаш учун олдиндан пухта тайёргарлик кўрмадилар, капитал ремонт ишларини ўз вақтида ўтказиш тўғрисида қайғирмадилар.

Чирчиқ автобазаси ва ғишт заводи, Янгийўл пахта тозалаш, сут заводлари каби корхоналар шулар жумласидандир. Чирчиқ автобазасида автомашиналарни ювадиган жой қуриш, профилакторий хонасини ремонт қилиш ишлари жуда суст олиб борилмоқда. Бу ерда қурилиш ва ремонт ишлари плансиз олиб борилаётир. Бошланғич партия ташкилоти эса коллективни ремонт ишларига сафарбар этиш юзасидан ҳалигача бирор жиддий иш қилгани йўқ.

Янгийўлдаги пахта тозалаш ва сут заводида, 976-УНРда ҳам яқин вақтгача қишга тайёргарлик юзасидан ҳеч қандай иш қилинмади.

Тошкент консерва заводида ремонт ишлари қониқарсиз бормоқда. И. В. Сталин номидаги Тошкент тўқимачилик комбинатида, 1-пойафзал фабрикасида, «Узбексельмаш» ва «Ташкенткабель» заводларида, Тошкент ёқилғи электро централида ҳам қишга тайёргарлик кўриш юзасидан белгиланган тадбирлар ўз вақтида амалга оширилмаётир.

Тошкент темир йўлининг Урсатьевск ва Тошкент бўлимларида муассаса ҳамда уй-жой биноларини ремонт қилиш графиги бажарилмай қолаётир.

Оҳангарондаги «Узбекуголь» комбинатининг кўмир қазиш корхоналари ва ёрдамчи хўжаликларида, цемент заводида, Бекободдаги металлургия ва цемент заводида қишга тайёргарлик кўриш аввалги йиллардагидек бу йил ҳам чўзиб юборилмоқда. Куз фаслининг тугаб қолаётганлигига қарамай, бу ерларда ҳали катта ҳажмдаги ремонт ишлари тугалланмаган. Бу завод цехларининг иситиш воситалари, дераза, ром ва томлари тўла ремонтдан чиқарилмаган.

Корхоналарда қишки мавсумга тайёргарлик кўришнинг қониқарсиз аҳволда бораётганлигига мазкур корхоналарнинг хўжалик раҳбарлари, бошланғич партия ва касаба союз ташкилотларининг бу муҳим ишга етарлича эътибор бермаётганликлари сабаб бўлмоқда. Бундай партия, хўжалик ва касаба союз ташкилотларининг раҳбарлари ёғингарчилик ва совуқ пайтларда ҳам корхона бир меёрда ишласагина давлат планларини муваффақият билан бажариш мумкин эканлигини, акс ҳолда эса корхонанинг давлатдан анча қарздор бўлиб қолиши, хўжалик фаолиятининг нормал издан чиқиши мумкинлигини тўла тушуниб етмаётирлар.

Ҳамма жойда аҳволни тезда яхшилашни таъминлаш учун партия ташкилотлари касаба союз маҳаллий комитетларини сафарбар этиб, октябрь ойи давомида саноат корхоналари, маданий-маиший объектлар, ишчи ва хизматчилар яшайдиган уй-жойлар қишки мавсумга қандай тайёрланаётганлигини жамоат кўригидан ўтказишлари керак.

Қурилиш ва ремонт ишларини бажариш билан бирга, ёқилғи запаси тайёрлаб қўйиш, йўлларни тузатиш, клуб, ошхона, чойхона каби маданий-маиший объектларни жиҳозлаш ва ускуналаш ишларини ҳам шу пайтларда бажариб қўйиш керак.

Завод касаба союз ташкилотлари ва постройкомлар корхона ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларининг уйларини ремонт қилишга яқиндан ёрдам беришлари, уларнинг ўтин-кўмир ғамлаб олишлари тўғрисида қайғиришлари, ишчи ётоқхоналарини ремонт қилиш ва ускуналашга алоҳида эътибор беришлари зарур. Бошланғич партия ташкилотлари бу ишларга ҳам бошчилик қилиши керак.

Областимизнинг кўп минг кишилик саноат армияси, ватанпарвар транспортчилари ва бинокорлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 40 йиллигини меҳнат соҳасида катта ғалабалар билан нишонлаш учун кучларига куч, ғайратларига-ғайрат қўшиб ишламоқдалар. Корхона партия ташкилотларининг бурчи меҳнатсевар ишчи ва инженер-техник ходимларнинг мана шу олижаноб интилишларини рўёбга чиқариш учун қулай шароит яратиб беришдан иборатдир.

К. БЕКАЕВ,

область партия комитети саноат ва транспорт бўлимининг мудири.

Темир йўлчилар учун кўпроқ уй-жой қурайлик

Партия ва ҳукумат кейинги вақтларда мамлакатимиз меҳнаткашларининг уй-жойга бўлган талабини яқин йиллар ичида тўла қондиришга қаратилган бир қатор тадбирларни амалга ошираётирлар. КПСС Марказий Комитетининг «СССРда уй-жой қурилишини ривожлантириш тўғрисида» чиқарган қарори, шунингдек Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленуми қарорлари бунинг яққол ифодасидир.

Областимиздаги барча қурилиш ташкилотлари КПСС Марказий Комитети қарорида белгиланган тадбирларга амал қилиб, кейинги ойларда ўз ишларида кескин бурилиш ясадилар. Қурилиш ташкилотлари бинокорликда энг янги конструкциялардан фойдаланмоқдалар. Шунингдек, горькийликлар бошлаб берган ажойиб ташаббусни кенг қўлланиб, ишчилар, инженер-техник ходимларни уй-жой қурилишига оммавий суратда жалб этмоқдалар. Бироқ шуни айтиш керакки, областимизнинг баъзи бир қурилиш ташкилотлари ҳанузгача КПСС Марказий Комитети белгилаб берган тадбирларга асосан ўз ишларини қайта қуриб олганлари йўқ. Бунга Ховос темир йўли бўлимида қурилиш-монтаж ишларини олиб бораётган 2-қурилиш участкаси ҳамда «Средазтрансстрой»нинг 8-қурилиш участкасидаги аҳвол мисол бўла олади. Маълумки, «Средазтрансстрой» тресги Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигидан мустақил ҳолда иш олиб боради. Бу трест 1957 йилда СССР Йўллар министрлиги томонидан белгиланган планга кўра, жами 13 миллион 877 минг сўм капитал маблағни ўзлаштириши керак эди. Йилнинг тўққизинчи ойи ўтиб бораётганига қарамай, ана шу программанинг фақат 61 процентигина бажарилган. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, бу трест уй-жой қурилишини ғоят қониқарсиз олиб бораётир. Уй-жой қурилиши учун ажратилган қарийб 11 миллион сўм маблағдан уч квартал давомида атиги 6,5 миллион сўмдан сал кўпроқ маблағни ўзлаштира олди. Бу, йиллик планнинг 62 процентини ташкил қилади, холос.

Уй-жой қурилиши олиб борилаётган қурилиш участкаларидаги ишлар текширилганда шу нарса аниқландики, айрим объектларда бундан бир неча йил илгари бошланган ишлар ҳанузгача тугатилгани йўқ, кўпгина бинолар арзимаган сабаблар билан фойдаланишга топширилмай турибди. Масалан, 89 квартирали уй-жой қурилишининг бошланганига бир неча йил бўлди, лекин шу объект учун белгиланган маблағнинг фақат 27,7 процентигина сарфланган. Яна бир мисол. Қўйлиқ массивида Тошкент темир йўли ишчи ва хизматчилари учун қурилаётган 11 та 8 квартирали бинонинг деворлари кўтарилган, томлари ёпилган, дераза рамалари ва эшиклари ўрнатилган бўлишига қарамай, пардозлаш ишлари тугатилмаганлиги учун июнь ойидан буён фойдаланишга топширилмаётир. Бундан ташқари, ётоқхоналар характеридаги кўп қаватли уй-жой бинолари ҳамда маданий-маиший бинолар қурилиши трест қурилиш участкалари томонидан график асосида олиб борилмаётир. Худди шундай аҳволни Тошкент транспорт институти студентлари учун қурилаётган 400 ўринли ётоқхона объектида ҳам кўриш мумкин. Бу участкада қурилиш суръати графикда кўрсатилганидан анча паст. Графикда белгиланган ишларни тўла бажариш учун ҳар ойда ўрта ҳисоб билан 750 минг сўм маблағ ўзлаштирилиши керак бўлгани ҳолда, атиги 300 минг сўм ўзлаштирилмоқда. Бу, планнинг 40 процентини ҳам ташкил этмайди. Бунга сабаб шуки, қурилиш учун зарур бўлган ёғоч, цемент, ғишт ва том ёпиш материаллари ўз вақтида етказиб берилмаётир. Ётоқхона шу йилнинг охирига қадар битказилиб, фойдаланишга топширилиши керак. Бунинг учун 6 тонна тунука, 115 тонна цемент ҳамда қарийб 250 кубометр тахта материаллари зарур. Бироқ қурилиш объектига келтирилаётган материаллар белгиланган миқдорнинг 4-5 процентинигина ташкил этади, холос.

Шаҳар партия комитети ётоқхона қурилишини тезлаштириш мақсадида трест бошлиғи ўртоқ Барановскийни вакил қилиб тайинлаган эди. Бироқ ўртоқ Барановский ўзига топширилган вазифани дуруст уддалай олмаётир.

«Средазтрансстрой»нинг 8-қурилиш бошқармасида (бошлиғи ўртоқ Чернецов) кейинги вақтларда бинокорлик ишлари сифати бирмунча яхшиланган бўлса ҳам, лекин суръат мутлақо қониқарсиз аҳволда. Бунга сабаб шуки, трест бошлиғи ўртоқ Барановский ҳам, ўртоқ Чернецов ҳам ҳар бир бинокорнинг ишлаб чиқариш планини қандай бажараётгани билан қизиқмайдилар, олинган социалистик мажбуриятнинг бажарилиши устидан етарли контроллик қилиб бормайдилар. Шундай ҳоллар ҳам бўладики, ёғоч материалларига вақтинча эҳтиёж сезмай турган қурилиш объектлари ана шу материаллар билан тўлдириб юборилади, айни вақтда бошқа участкалар шундай материалларга катта эҳтиёж сезадилар. Бинокорлик материалларининг нотўғри тақсимланиши қурилиш ишларининг бир меёрда олиб борилмаслигига асосий сабаб бўлаётир.

8-қурилиш бошқармасига қарашли қурилиш объектларида нарядларнинг нотўғри ёзилиши, ойлик маош фондининг белгиланганидан ортиқ сарф қилиниши каби ҳоллар ҳам учраб туради. 8 ой мобайнида фақат маош фондидан ярим миллион сўм маблағ ортиқча сарфланган. Қурилиш механизмларидан фойдаланиш ҳам қониқарли аҳволда деб бўлмайди.

Бутун трестда, қурилиш бошқармаларида аҳвол ана шундай бўлишига қарамасдан, партия ва касаба союз ташкилотлари қурилиш объектларидаги ишларни жонлантиришга қаратилган биронта ҳам муҳим тадбир кўрмаганликлари ажабланарлидир. Қурилиш ишлари бошланган объектларда йил бошидаёқ ўзаро социалистик мусобақа шартномалари тузилган эди. Хўш, мана шу шартномалар бинокорлар ўртасида якунландими, дурустроқ ишлаган қурилиш участкаларининг бинокорлари нималар билан тақдирланди? Афсуски, партия ва касаба союз ташкилотларининг раҳбарлари ана шу оммавий-сиёсий ишларнинг натижаларини текширмадилар. Илғор қурилиш участкаларига, бошқармаларга бериладиган кўчма Қизил байроқ ҳам трест бошлиғининг идорасида турибди.

Тошкент темир йўл бўлимининг Сирдарё-Урсатьевск участкасидаги темир йўлчилар учун уй-жой биноларн қуриш сўнгги йиллар ичида бирмунча кенгайтирилди. Сўнгги беш йил ичида темир йўлчилар учун қарийб 7 минг квадрат метр уй-жой қурилди. Лекин, бу меҳнаткашларнинг уй-жойга бўлган талабини ҳали тўла қондира олгани йўқ. Урсатьевск темир йўл участкасининг бошлиғи ўртоқ Дубровшченко Тошкент темир йўли бўлими адресига қанчадан-қанча справкалар, проектлар ва меҳнаткашларнинг уй-жойга бўлган талаби тўғрисида хатлар ёзиб юборади-ю, бироқ мана шу қоғозлар орқасида биропта жонли иш қилинаётганлиги сира сезилмайди. Қоғозбозлик билан биропта ишни амалга ошириш жуда қийин. Ўртоқ Дубровшченко ҳам буни яхши тушунади. Участка хўжалик йўли билан темир йўлчилар учун 4 квартирали уй-жой қурилишини бирмунча тезлаштирди, лекин бу уйларнинг қиммати кўп квартирали уйларга нисбатан анча баланд. Ҳар бир тўрт хонали уйнинг нархи 124 минг сўмдан ошади. Бу ерда бинокорлик ишлари олиб бораётган 2-қурилиш бошқармаси бинокорлик материалларидан ҳам, мавжуд механизмлардан ҳам унумли фойдалана олмаётир. Масалан, 8 ой мобайнида қурилиш механизмларидан фақат 50 процент фойдаланилган. Қурилиш участкаси бошлиқлари бевосита объектларга бориб, у ердаги иш суръати билан қизиқиб турмайдилар. Бу эса ишнинг суръатига ҳам, сифатига ҳам ёмон таъсир этади.

Маълумки, бутун республикамизда горькийлик автомобилсозлар бошлаб берган ташаббус кенг қулоч ёйди. Ҳар бир корхона, ҳар бир ташкилот ўз куч ва маблағлари билан ўзи учун уй-жой қуриб олди ва бу соҳада бир қанча муваффақиятларни қўлга киритди. 1957 йилнинг июль ойида Тошкент темир йўл бўлими ишчилари учун 21 та 8 квартирали ва 4 та 7 квартирали уй-жой бинолари учун ер участкаси ажратилди. Ана шу ишларни олиб бориш учун махсус комиссиялар тузилди, партия ва касаба союз ташкилотлари жалб этилди. Бироқ темир йўл бошқармаси проект конторасп раҳбарларининг ўтакетган масъулиятсизлиги орқасида проект-смета ҳужжатлари ўз вақтида етказиб берилмади. Шу сабабли 25 та кўп қаватли бинодан фақат 8 тасида пойдевор қўйиш ишлари олиб борилаётир.

Тошкент темир йўл бўлимининг бошқармаси раҳбарлари ўз ходимлари учун уй-жой қурилиши ишлари суръатини кескин оширишлари, меҳнаткашларга яшаш учун қулай бўлган биноларни кўпроқ қуришга бутун кучларини сарфлашлари керак. Ҳозирги талаб шундай.

С. ИСЛОМОВ,
Тошкент область партия комитети саноат ва транспорт бўлимининг инструктори.

Надежда Қотова 1-пойафзал фабрикаси илғор ишчиларидандир. У жамоат ишларида актив қатнашиш билан бирга ўз касбининг чинакам устаси ҳамдир. Н. Котова Октябрь 40 йиллиги байрамини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун ҳаракат қилиб, смена нормасини 150 — 170 процент бажараётир. **Суратда: ўртоқ Н. Котова.**

А. Раҳимов фотоси.

Байрам арафасида

Чирчиқ шаҳридаги пионерлар уйининг 23 та бадиий ва техника тўгарагига қатнаётган бир ярим мингга яқин бола улуғ Октябрь байрамига муносиб совға тайёрлаш орзуси билан яшамоқда. Драма тўгараги байрамга атаб адабий-музикали монтаж тайёрлаётир. Хор тўгарагининг аъзолари эса буюк доҳи Ленин, партия, Октябрь революцияси ҳақидаги ашулаларни ўргандилар. Қўғирчоқ театр тўгараги «Гаврош» пьесасини қайтадан саҳналаштирди. Бу тўгараклар бой программали концерт номерлари ҳам тайёрлаётир. Улар байрам кунлари ўқувчиларга ҳамда кичик дўстларга концерт кўрсатадилар.

Рассомчилик тўгарагининг актив қатнашчиларидан Алик Бакиров, Роксана Савелева, Юра Бориков, Коля Жирнов каби талантли ёшлар яратган энг яхши пейзажли расм ва портретлардан 25 таси Москвада бўладиган ёш рассомлар конкурсига юборилди. Бундан ташқари, ёш рассомлар байрам шарафига махсус бадиий виставка тайёрламоқдалар.

Техника тўгарагининг қатнашчилари шаҳар бўйича очиладиган бадиий виставкага экспонатлар тайёрлашаяпти. Ўлкани ўрганиш тўгарагининг аъзолари шаҳарда яқин вақтларда очиладиган ўлкани ўрганиш музейи учун материаллар ва экспонатлар йиғиш ишларини олиб бораётир.

Киномеханиклар тўгараги 7, 12-мактабларда фильмлар кўрсатди. Бу ерда кинематография ва кино техника соҳасида машғулотлар ўтказдилар.

Пионерлар уйининг талантли ҳаваскорлари Улуғ байрамни катта ижодий тайёргарлик билан кутиб олиш учун курашмоқдалар.

Т. ЎРУНОВ.

БҚХВда илғор тажрибалар пропаганда қилинаётир

Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасининг конференц зали, павильонлари ва экспонатларида Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик илғорларининг тажрибаси пропаганда қилинмоқда. Бу ерда экскурсантлар ва тамошабинлар билан суҳбатлар, лекциялар тез-тез ўтказилиб турибди.

Яқинда Сталин мукофотининг лауреати Ризамат ота Мусамуҳамедовнинг узумчиликни ривожлантириш ҳақидаги суҳбати, Тошкент область пахтачилик бошқармасининг бош агрономи ўртоқ Б. Раҳимовнинг «Пилла қуртининг янги навлари», Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-текшириш институтининг илмий ходими ўртоқ Ф. Сағдуллаевнинг «Ўзбекистон селекционерлари яратган тезпишар пахта сортлари» деган темаларда ўқиган лекциялари жуда кўп тингловчиларни ўзига жалб қилди.

В. БРАЙКНОВСКАЯ.
Москва шаҳри.

Чиғатой массивида

ЯНГИ ҲАММОМ

Чиғатой массивида яшовчи меҳнаткашларнинг маҳаллий Совет депутатлари олдига қўйган талаби амалга ошди.

Бу ерда янги ҳаммом қурилиб, ишга тушди. Ҳаммомнинг суви пар билан иситилади. Ҳаммомда бирйўла 32 киши ювиниши мумкин. Янги ҳаммомда душ, ванна бор. Ҳаммом ёнида сартарошхона ишлаб турибди.

КЕКСАЛАР ЧОЙХОНАСИ

Октябрь ошхоналар тресги Чиғатой дарвозасида чиройлик қилиб солинган қизил чойхона очди. Чойхона яхши жиҳозланган. Бу ерда турли лаззатли таомлар ҳам тайёрланади.

Кексалар янги чойхонада мириқиб дам олмоқдалар.

Бу ер боғ-роққа айланади

Завод ишчилари тушки овқатдан сўнг, аввалларлагидек цехга кириб, станок устига чиқиб олиб, папирос чекиб ўтирмайдиган бўлиб қолдилар. Уларни негадир ҳовли ўзига тортар эди. Чунки ҳовлида ҳаво соф, гуллар чамандек очилган, дарахтлар қалин соя ташлаб турибди. Ахир бундай хуш манзарали, хуш ҳаво жой кишини нега ўзига тортмасин?! Ишчилар тўп-тўп бўлишиб, гулзорлар, қатор дарахтзорлар оралаб сайр этиб юрибдилар, скамейкаларда ўтириб, газета ва журналларни кўздан кечирмоқдалар, баъзилари эса шахмат-шашка ўйнаб, маданий дам олаётирлар...

Агар сизга мана шу ерлар атиги бундан икки йил илгари темир-терсаклар, ахлатлар йиғилиб ётадиган жой бўлган эди десалар, сира ишонмассиз. Лекин ростдан ҳам бу жойларга келсангиз, кўнглингиз хира бўлиб кетар, киши меҳнат қилаётган жойларнинг шундай ифлос бўлиб ётганидан ачинардингиз. «Таштекстильмаш» заводининг коммунист ва комсомоллари корхона территориясини ободонлаштириш, уни бутунлай кўкаламзорлаштиришга қарор қилдилар. Коммунистлар бошқа ишчиларга намуна кўрсатиб, ҳар бир цех, ҳар бир ишлаб чиқариш участкаси олдидаги очиқ майдонларга дарахтлар ўтқазиш, гулзорлар ташкил этишда ташаббускор бўлдилар. 5-цех ишчиси коммунист Исломбоев, технолог Жвачкин, комсомоллардан Загидуллин, Захаров ва бошқа ўнлаб коммунист ва комсомол-ёшлар завод территориясида уйилиб ётган темир парчаларини, ахлатларни чиқариб ташладилар ва уларнинг ўрнига гуллар, дарахтлар ўтқазишга киришдилар.

Корхона партия комитетида ҳам, ҳар бир цех ва ишлаб чиқариш участкалари партия ташкилотларида ҳам ободонлаштириш масаласи тез-тез кўрилиб турилди. Шуниси қувонарлики, завод ишчилари коммунистлар бошлаб берган ана шу ташаббусни қўллаб-қувватладилар ва ободонлаштиришга ҳар тарафлама ёрдам бердилар. Улар ҳар бир кўчатни, ҳар битта гулни меҳрибонлик билан парвариш қилдилар.

Айниқса 1 ва 6-цех ишчилари партия ташкилоти раҳбарлигида ўз цехлари олдидаги очиқ майдонларни кўкаламзорлаштирдилар, хилма-хил гуллар экиб, гўзал скверлар яратдилар.

Эндиликда заводнинг қайси бир томонига қараманг, аллея ва скверларнинг, йўл атрофлари ва ҳовуз ёқаларининг гулзорларга айланганлигини кўрасиз.

Лекин корхона территориясида ҳали ҳам онда-сонда кўримсиз жойлар учраб қолади. Шу сабабли яқинда завод партия комитети «Заводимиз майдонини боққа айлантирайлик!» деб бутун коллективга мурожаат қилди. Шундан сўнг партия хўжалик активи йиғилишида ҳар бир ишчи биттадан кўчат ўтқазсин ва уни парвариш қилсин, дейилган қатъий қарор қабул қилинди.

Бундан ташқари, завод партия комитети корхона ишчилари яшаётган уй-жойлар атрофини ҳам хиёбонларга айлантириш тадбирларини кўрди. Бу ишга коммунистлардан Каримжонов, Деньжонков, ишчилардан Федько ва Никитченко ўртоқлар жалб этилди. Улар хонадонларга бориб, аҳоли ўртасида суҳбат ўтказадилар, қандай қилиб ўз ҳовлилари ва уйлари атрофидаги майдонларни хиёбонларга айлантириш тўғрисида маслаҳатлар берадилар.

Заводнинг ҳаваскор боғбонларига ёрдам кўрсатиш мақсадида шаҳар партия комитети Шредер номидаги мева-резавор илмий-текшириш институти ходимларини юборди. Уларнинг ёрдами билан завод конструкторларидан бир группаси завод территорияси ҳамда уй-жойлар атрофини ободонлаштириш схемаларини ишлаб чиқди. Партия комитети ана шу ишларга бевосита раҳбарлик қилиб келаётир.

Ишчилар қўли билан яратилаётган аллеялар, скверлар ва мевали боғлар завод ҳуснига ҳусн қўшмоқда. 1 ва 6-механика цехи майдонларига 400 дан ортиқ кўп йиллик атир гуллар, 3-цех олдига эса 120 туп олма кўчати ўтқазилди. Шу йилнинг кузи ва келаси йил баҳорида 15 ва 20-цехларга туташган майдонларга 500 туп олча кўчати ўтқазиш планлаштирилди. Ишчилар ана шу майдончаларни сифатли қилиб чопаётирлар, дарахтлар учун чуқурлар қазиб қўймоқдалар. Заводнинг бош технология бўлими ходимлари ҳозирданоқ токзорлар учун ерни ҳозирлаб қўйдилар. Бу йил ана шу майдонларга 400 туп ток навдаси, шунингдек 7, 29 ва 14-цехлар яқинидаги илгариги ахлатхоналар ўрнига 400 туп шафтоли кўчати ўтқазилади.

— Яна 2-3 йилдан кейин цех ва участкаларимиз кўм-кўк дарахтзорлар билан қопланади,—дейди қувонч билан партия комитетининг секретари ўртоқ Рибалко,—ишчиларимиз ўзларининг резавор меваларига ҳам эга бўлиб қоладилар.

«Таштекстильмаш» заводининг ишчилари тўқимачилик саноати учун ишлаб чиқараётган машиналарини ҳам, цехларини ҳам, ўзларининг севимли иш жойлари—завод территориясини ҳам гўзал ва обод қилишга аҳд қилганлар.

Е. ЕВГЕНЬЕВА.

Босилмаган хабарлар изидан

Қишлоқ мухбирларидан бири Бекобод райпотребсоюзига қарашли Ўзбекобод сельпоси магазинларида саноат молларининг танқислиги, уй-рўзғор буюмлари, айниқса чинни идишларнинг магазинларга келтирилмаслиги ҳақида редакциямизга хабар қилган эди.

Редакция хатни текшириш учун область матлубот жамияти правлениесига юборди. Область матлубот жамияти правлениесининг раиси ўртоқ Аъзамовнинг редакцияга хабар қилишича, хатда келтирилган фактлар асосан тасдиқланган. Аҳолига савдо хизматини яхшилашга қаратилган тадбирлар белгилаш учун Ўзбекобод сельпоси правлениесига кўрсатма берилган.

КОНСУЛЬТАЦИЯ

Токзорларда кузги ва қишки агротехника чоралари ўз вақтида ўтказилсин

Шу кунларда «Тошкент ҳақиқати» газета редакциясига токни кузда қандай парвариш қилиш, уни кесиш, кўмишни қандай ўтказиш зарурлиги тўғрисида газетхонлардан саволлар келиб турибди. Ховослик ўртоқ А. Шерматов ҳам шу тўғрида маълумот берилишини сўраб, редакцияга хат ёзиб юборган.

Қуйида биз газетхонларнинг саволларига жавоб босаётирмиз.

Toклардан келгуси йилда ҳам мўл ҳосил етиштириш учун ҳозирги пайтда, кузги масумда мўлжалдаги барча ишларни ўз вақтида бажариш талаб қилинади. Кесиш, кўмиш, ўғит солиш, ҳайдаш, қишда суғориш белгиланган вақтда бажарилгандагина мақсадга эришилади.

Айниқса, токларни кузда ва ўз вақтида кесиб-кўмиш катта аҳамиятга эга. Бу иш 15-20 сентябрдан бошланади. 1-5 октябрдан бошлаб токи қора совуқлар тушгунча токни кўмиб бўлиш керак.

Ҳосили йиғиштириб олингач, токлар ҳар хил йўл билан сингдирган озуқа моддаларини келгуси йил учун запас қилиш имкониятига эга бўлади. Шунинг учун кесишни эртаги токлардан бошлаш зарур. Бунда ҳосили эрта йиғиб олинган токларга бироз «дам» берилган бўлади. Натижада токларнинг қишда совуққа чидаш қобилияти кучаяди, келгуси йил эрта баҳор озиқ моддалари билан етарли таъминлана олади. Бу эса ўз навбатида ҳосилнинг ошишига ёрдам беради. Токни пухта ўйлаб ва бу соҳада тажриба орттирган кишилар билан маслаҳатлашиб кесиш керак. Ток кесишга ҳар йили ток кесиб юрган ёки шу ишни яхши биладиган кишиларни жалб қилиш зарур.

Ҳосилга кирган токларни кесишда келгуси йили мумкин қадар улардан юқори ҳосил олишни назарда тутиш керак. Токни унинг ўсаётган шароитига ҳамда ҳар бир гектар ерга қандай қалинликда ўтқазилганига эътибор берган ҳолда кесиш маъқул. Агар токларнинг қатор ораси 2,5 метр, туп ораси 1,8-2 метр қилиб ўтқазилган бўлса, бундай токларда ўрта ҳисобда 8-10 куртакли узун 8-12 та навда, 5-6 куртакли 3-4 дона калта навда қолдирилади. Агар токларнинг ораси 2×3 метр қалинликда бўлса, уларни кузда кесиш ўрта ҳисобда ҳосил учун ҳар бири 8-12 куртакли 12-14 та узун навда, ҳар бири 5-6 куртакли 4-5 та калта навда қолдирилади. Агар ток ораси 2,5, қатор ораси 3 метр бўлса, ҳар тупда ўрта ҳисбода ҳар бири 8-12 куртакли 15-16 тадан узун навда, ҳар бири 5-6 куртакли 6-7 та калта навда қолдирилади.

Агар ток 3×3 метр қалинликда ўтқазилган бўлса, бундай токларнинг ҳар тупида ўрта ҳисобда 8-12 куртакли 18-20 тадан узун ва ҳар бири 5-6 куртакли 6-7 тадан калта навда қолдирилади. Ҳосилга кирган токларнинг ҳар тупида ўрта ҳисобда 120-200 та куртак қолдирилади. Айрим кучли ўсувчи столовой навларда 300 тагача куртак қолдириш мумкин.

Токларни кесишда ҳар бир тупнинг ўсиш даражасига қараб, келгуси йил ҳосили учун мўлжаллаб куртак қолдириш керак. Ҳосилга кирган токлар қандай нав ва қайси қалинликда ўтқазилганидан қатъий назар, кузда кесишда ҳар гектарида ўрта ҳисобда 200-210 минг куртак қолдирилади. Баъзи кучли ўсувчи столовой навларида 300 минг ва ундан ҳам ортиқ куртак қолдириш мумкин.

Ўзбекистонда кучли ўсувчи, («қизил дарой», «ҳусайни», «пушти паркати» каби) токларни сийракроқ (3×3м) ўтқазиб, тупларини катта қилиб, занг ва навдаларини кўпайтириш йўли билан ҳосилни ошириш керак. Ўртача бўлиб ўсадиган («ҳусайни», «нимранг», «каттақўрғон», «саперави», «таквери», «баян ширей», «каберне франк» каби) токларни 2,5×3 метр оралиқда ўтқазилади, лекин занг кучли ўсувчи токларга қараганда бироз кам қолдирилади.

Серҳосил, бироқ ўсуви паст токларни 2×3 ва 2×2,5 метр қалинликда ўтқазилади. Бундай токларда юқоридаги 2 группа токларга нисбатан камроқ занг ва навда қолдирилади.

Токларни кузда кесишда, қандай нав ва қайси қалинликда экилганлигидан қатъий назар, уларнинг кундасидан чиққан навдалардан иккитасини 6-8 куртакли қилиб кесилади. Бу навдалар асосан занглар зарарланган тақдирда уларнинг ўрнини босиб кетиши учун қолдирилади. Бундан ташқари, улар ҳосил билан токнинг пастки қисмини тўлдирадилар. Агар занглар зарарланмасалар ёки 1-2 йил ичида эски занг алмаштирилмаса, бу навдалар ҳар йили кузда кесиб ташланади ва ўрнига яна янги навда қолдирилаверади.

Навдани кесиш тупнинг пастидан бошланади. Олдин зангнинг паст томонидан бошланади ва кундадан ўсиб чиққан, кераксиз ва нотўғри ўсган навдалар олиб ташланади, сўнгра токнинг устки қисмини кесишга киришилади.

Токларни кесишда қийшиқ, бойлашга имконият бермайдиган, пишмаган навдалар олиб ташланади. Бир жойдан 2 навда ўсган бўлса, уларнинг бири кесилиши лозим. Агар зангларнинг бири зарарланган бўлиб, ундаги навдалар пишмаган бўлса, бундай зангни ҳам тагидан олиб ташланади. Токларни кесишда олиб ташланадиган навдаларнинг тагидан тақаб кесиш керак. Агар занг ва навдалар шундай кесилмаса, уларнинг қолган қисмидан келгуси йили кераксиз навдалар кўкариб, ток шаклини бузади ва тупни қалинлаштиради, ёки навдаларнинг қолган қисми қуриб, касаллик ва ҳашаротларнинг кўпайиши учун манба бўлиб хизмат қилади.

Ҳосил учун қолдириладиган навдаларни сақламоқчи бўлинганда, уни куртакдан 0,5-1 сантиметр оралиқда куртакка қия қилиб кесиш керак. Токларни кесганда қолдирилган навдалардаги баргларни тартибсиз юлиб ташламаслик зарур. Чунки барглар бу вақтда ўзларига ўсиш учун озиқ моддалари сарфламай, балки уларни запас қилиш учун ишлайдилар. Сўнгра 20 сентябрда кесилган ток кўмилгунча, агар барги бўлмаса, қуриб қолиш хавфи туғилади. Шунинг учун барглар ток кўмилгунча, ёки совуқдан зарарланганига қадар туриши керак.

Токларни кесишда келгуси йилги ҳосил мўлжалланиб, унинг тупда баравар тақсимланишини таъминлаш зарур. Бунга ҳосил учун қолдириладиган навдаларни ток тупида баравар тақсимланиши, бир-бирига яқин, ёки узоқ жойланмаслиги, тупнинг ҳамма томонидан баравар жойланиши билан эришилади.

Токларни кузда кесиш билан бирга улардан қаламча тайёрлаб бориш лозим. Қаламча тайёрлашда бир навнинг иккинчи навга аралашиб кетмаслигига қаттиқ эътибор бериш керак. Бунинг учун токларни ҳосили борида, уларнинг навлари аниқланиб, белги қўйиб чиқилади. Қаламчаларни соғлом, серҳосил ток навларининг бир йиллик яхши пишган навдаларидан, ҳар бир навнинг нормал бўғин орасига эга бўлган қисмидан тайёрланади.

Қаламчаларнинг узунлиги 50-60 сантиметр, йўғонлиги 0,8-1,5 сантиметр бўлиши, ёки қалам йўғонлигидан кам бўлмаслиги шарт. Қаламча олишда устки ва остки куртакдан 1-1,5 сантиметр узоқликдан қаламчанинг остки томонини текис, юқориги томонини куртакка қия кесилади. Бундай кесилганда баҳорда ўтқазиш вақтида адашилмайди. Олинган қаламчаларни 100 донадан қилиб, учини бир томонга қаратиб тахланади ва икки жойидан сиқиб боғланади. Сўнгра қаламчаларнинг учини траншея тагига тик қилиб кўмилади. Траншеяларнинг узунлиги 3-5 метр, эни 80-100 сантиметр, чуқурлиги эса 70-80 сантиметр бўлиши керак. Траншеяга жойланган қаламчаларнинг устига ташланадиган тупроқ 10-15 сантиметрдан ошмаслиги ва қаламчаларнинг ораларида бўшлиқ қолмаслиги лозим.

Қаламчаларнинг яхши сақланишини таъминлаш учун траншеяларни қаламча кўмишдан бир ҳафта олдин суғорилади. Траншеяга ҳар бир навни алоҳида кўмиб, белги билан ажратиб қўйиш зарур.

Токларни кесиб бўлгандан сўнг кўмишдан олдин шудринг-рағa билан касалланган токзорларни 5 ҳиссали ИСО эритмаси билан албатта пуркаб чиқиш зарур. Бу, касал тарқатувчи ва қишловчи замбуруғ спораларини қиришда катта ёрдам беради.

Токларни кўмишдан бир ҳафта олдин суғориш фойдали, нам тупроққа кўмилган занг, навда ва куртаклар бу жойда яхши сақланади. Токларни кўмишда кесиб ташланган узун ток рўдадан 2-3 тасини ток пуштасига кўндаланг белбоғ қилиб ташланади. Сўнгра занг ва навдалар оҳисталик билан шу белбоғлар устига ётқизилади ва устига 10-15 сантиметр қалинликда тупроқ ташлаб кўмилади. Токларни ВУМ-60 маркали «универсал» ток машинаси ёки ПВ-1,7 плугига кенгайтирилган корпус ўрнатиб, тракторга тиркаб ишлатиладиган машиналар билан кўмиш иш унумини оширишда катта фойда беради.

Токлар кўмилгандан сўнг октябрь-ноябрь ойларида токзорнинг ҳар бир гектарига 300-350 килограмм суперфосфат билан 10 тоннагача гўнг солиб 20-25 сантиметр чуқурликда ҳайдаб қўйиш зарур.

Шуни айтиш керакки, Тошкент областининг Ховос районидаги баъзи тоғлик ерларда (Баланд-чақир), Самарқанд областининг баъзи тоғлик районларида (Ургут) қишда қаттиқ совуқ бўлмагани ва қалин қор токларни қўмиб совуқдан асраганлиги учун бу ерларда токлар кузда кесилмайди ва кўмилмайди. Кузда уларни тўплаб боғлаб қўйилади, унинг устига ёққан қалин қор уни қўмиб туради.

Бу районларда токларни баҳорда, ҳали улар уйғонмасдан олдин кесиш керак. Бошқа ҳамма агротехник чоралар ҳам бу районларда ўз вақтида ўтказилиши шарт.

Токлар турли тупроқ ва сув шароитида ўтқазилган бўлса ҳам, уларни куз ва қиш мавсумида албатта 1-3 марта суғориш лозим. Бу сувни деҳқонлар қавс суви ёки яхоб деб атайдилар. Қавс суви қиш даврида тупроқда намликни кўпайтиради, унинг физик хусусиятларини яхшилайди, тупроқдаги ўсимлик учун зарур бўлган минерал тузларнинг эришига ва турли органик моддаларнинг парчаланишига ёрдам беради. Бу эса баҳорда токларни озиқ моддалари билан етарли таъминлашга имконият туғдиради. Бундан ташқари, қавс суви тупроқда қишловчи ҳар турли зарарли ҳашорат ва кемирувчи ҳайвонларни ўлдиради, тупроқни турли ёввойи ўт илдизлари ва уруғларидан тозалайди.

Қавс суви қорсиз қуруқ совуқ бўлган йилларда токларни совуқдан асрашга ҳам ёрдам беради. Яхоб ёзда сув етишмайдиган жойларда ва баҳор қуруқ келган йилларда, айниқса катта аҳамиятга эгадир. Шуни эслатиш лозимки, 1956 йили Тошкент областининг Тошкент, Қорасув, Оржоникидзе ва бошқа районларидаги кўпгина колхозлар токларни кесиб-кўмишни ноябрь ойининг охиригача судрадилар. Бултурги йили қаттиқ совуқларнинг кеч тушиши натижасидагина бу ишлар кечроқ бажарилган эди. Аммо бу йил яхши куз келишини кутмай, қаттиқ совуқлар бошлангунча ҳамма колхоз ва совхозлар токларни кесиб, имконият борича кўп қаламча тайёрлашлари, токларни ўз вақтида кўмиб олиш учун курашишлари керак.

Х. АМИНОВ,
Т. МЎМИНОВ,
Р. Р. Шредер номидаги Ўзбекистон боғчилик ва токчилик илмий-текшириш институтининг илмий ходимлари.

СОВЕТ ФАНИНИНГ ОЛАМШУМУЛ ҒАЛАБАСИ

☆ ☆ ☆

В. И. Ленин номидаги Ўрта Осиё Давлат университетида Ернинг сунъий йўлдоши ҳаракатини кузатадиган станция ташкил этилди. Станция сунъий йўлдошнинг координаталарини аниқлаб боради. **Суратда:** 1. Физика-математика факультетининг студентларидан **Э. Суворов** ва **Э. Спицин** радиоприёмник олдида радиосигналларни қабул қилиб олишга тайёрланмоқдалар. 2. Кузатувчиларнинг бир группаси астрономик асбоблар ёнида.

И. Глауберзон ва **В. Сироткин** фотолари.

Совет кишилари яратган янги сунъий ой

Илгари одамлар космик жисмларни кузатиш билан чегараланган бўлсалар, энди ана шундай жисмлардан бири — Ер атрофида айланиб юрган космик жисм—иккинчи Ойни совет кишилари ўз қўллари билан яратдилар. Бу Ой гарчи кичкина, оғирлиги 83,6 килограмм диаметри 58 сантиметр бўлса ҳам, лекин у кишилик тарихида жуда катта аҳамиятга эга бўлган воқиадир. Бу воқиа инсон томонидан космик фазонинг эгалланиши даврини очиб беради. Биз, совет кишилари, ана шу буюк воқианинг шоҳиди бўлганлигимиз, фан ва техникадаги шу қадар буюк кашфиёт бизнинг ватандошларимиз томонидан ихтиро қилинганлиги билан чексиз фахрланамиз.

Бир неча кундирки, гениал олим Циолковскийнинг издошлари — совет олимлари ва инженерлари томонидан яратилган Ернинг сунъий йўлдоши планетамиз атрофида айланиб, ўнлаб доира ясамоқда. Йўлдошнинг овози радиосигналлар орқали дунёнинг ҳамма бурчакларидан эшитилмоқда. У бир неча марта Тошкент устидан ҳам ўтди. Пойтахтимиз радио ҳаваскорлари унинг овозини эшитдилар, сигналларни магнитофонга ёзиб олдилар.

Йўлдош жуда баландликда катта тезлик билан айланиб юрибди. Совет Иттифоқида унинг ҳаракатини кузатадиган 66 станция ташкил этилган. Ана шундай станцияларнинг бири Ўрта Осиё Давлат университети томонидан Чиғатой мавзуидаги тепалик устига жойлашган. Бу пунктда кузатиш ишлари тинмай олиб борилмоқда. Шуни айтиб ўтиш керакки, йўлдошнинг Ер атрофидан айланишини ҳамма жойда ҳам кўриб бўлмайди. Бунга кундузи ёрқин осмон ҳалақит берса, кечқурун Ернинг сояси тушади. Шунинг учун ҳам йўлдошни тонги ва кечки шафақ нурлари тушиб турадиган қисқа бир вақт мобайнидагина кўриш мумкин.

Ана шу даврда сунъий йўлдош қуёш нурлари билан ёритилган бўлади, кузатувчи эса Ернинг қуёш томонидан ёритилмаган қисмида бўлади. Йўлдошни кузатиш учун бинокль, кичикроқ телескоп сингари энг содда оптик асбоблар кифоя қилади.

Йўлдошнинг қанча вақт осмонда туриши масаласи ҳаммани қизиқтирмоқда. Йўлдошнинг секин-аста ўз тезлигини пасайтира бориб, Ер томон тушиб келиши ва бир неча 10 километр баландликда сиқиқ ҳавога дуч келиб, ёниб кетиши матбуотда ёзилган эди. Ҳозир ана шу воқианинг қачон юз беришини айтиб бериш қийин. Лекин шунга қарамай, дастлабки маълумотлар шуни кўрсатадики, йўлдошнинг Ер атрофида айланиши анча узоқ давом этади. Бу шундан маълумки, ҳозир йўлдош айланиб юрган баландликда ҳаво жуда ҳам сийрак бўлиб, бу ҳол унинг айланиб туришига жуда кам қаршилик кўрсатади. Бу эса дунёда биринчи Ер сунъий йўлдошининг умри анча узун бўлади, дейишимизга асос беради.

Ернинг сунъий йўлдоши яратилганлиги ва осмонга учирилганлиги олимларимизга атмосферанинг юқори қатламларида рўй берадиган физик процессларни текширишда жуда катта имкониятлар очиб беради. Бу учиб юрган йўлдош ягона бўлиб қолмайди, албатта. Халқаро геофизик йил давомида СССРда яна бир неча йўлдош осмонга учирилади. Махсус аниқ аппаратура билан таъминланган бундай йўлдошлар учиб юрувчи космик лабораториялар ролини ўйнаб, турли ҳодисалар ҳақида радио орқали Ерга ахборот бериб туради. Йўлдошлар ёрдами билан юксак баландликдаги ҳавонинг химик составини, зичлигини ва температурасини аниқлаш мумкин бўлади, қуёшнинг ультратунафша ва рентген нурлари сочилишини, космик нурларнинг хусусиятларини, Ернинг магнит майдони ва бошқа кўпгина бошқа масалаларни ўрганиш имконияти туғилади.

Инсоннинг улуғ орзуси — космик фазоларга парвоз қилиш, Ой ва бошқа сайёраларга саёҳат қилиш фикрининг рўёбга чиқиши учун дастлаб космик фазонинг хусусиятларини яхши ўрганиб олиш, унда жонворлар билан тажрибалар қилиш лозим. Бунда сунъий йўлдош катта роль ўйнайди.

Биринчи сунъий йўлдош космик фазо остоналарида учиб юрибди. Лекин инсоннинг Ердан осмонга учадиган, фазонинг узоқ-узоқ жойларига саёҳат қиладиган, сайёраларга қўнадиган вақти узоқ эмас. Биз Ернинг тортиш кучидан ғолиб келиб, космик фазога биринчи Ер йўлдошини парвоз қилдирган совет кишиларининг бошқа планеталарга ҳам биринчи бўлиб чиқишига шубҳа қилмаймиз.

И. ИШЧЕНКО,
физика-математика фанлари кандидати.

☆

ХИТОЙ ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ СССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ ПРЕЗИДЕНТИГА ТАБРИК ТЕЛЕГРАММАСИ

ПЕКИН, 7 октябрь. (ТАСС). Синьхуа агентлиги билдиради:

Хитой Фанлар академиясининг президенти Го Мо-жо Совет Иттифоқидан Ернинг жаҳонда биринчи сунъий йўлдоши учирилганлиги муносабати билан СССР Фанлар академияси президенти А. Н. Несмеяновга табрик телеграммаси юборди.

Телеграммада бундай дейилади: «Ернинг жаҳонда биринчи сунъий йўлдошининг муваффақиятли учирилганлиги совет фани ва техникасининг қитъалараро баллистик ракета муваффақиятли равишда яратилганидан кейин эришган яна бир порлоқ ғалабасидир. Сунъий йўлдошнинг учирилганлиги Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллигига энг яхши совғадир. Бутун дунёдаги тинчликсевар халқлар бениҳоя хурсанддирлар, чунки фан ва техниканинг бу тарихий ютуқлари бутун дунёда тинчликни ҳимоя қилишнинг энг ишончли гарантиясидир ва инсониятнинг бахт-саодатига ёрдам беради. Биз, хитой халқи ва хитой олимлари зўр қувончимизни ва ташаккуримизни якдиллик билан изҳор қиламиз. Биз социалистик системанинг устунликларини ҳамда Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг раҳбарлиги остида совет фани ва техникасининг прогрессини чуқур англаймиз.

Хитой Фанлар академияси, Хитой олимлари ва техник ходимлари номидан, Сиз бошчилик қилаётган СССР Фанлар академиясига ва Сиз орқали Совет Иттифоқининг олимлари ҳамда техник ходимларига самимий ҳурматимизни изҳор қиламан ва қизғин табрикларимизни йўллайман.

Биз албатта зўр ғайрат билан иш олиб борамиз. Хитой Коммунистик партиясининг раҳбарлигини қатъиян қабул қиламиз, социалистик системани ҳимоя қиламиз ва Хитойда фаннинг ривожланишига ёрдам берамиз ҳамда сизлардан таълим оламиз».

«СИБИРЯКОВ» МУЗЁРАРИ ЕР СУНЪИЙ ЙЎЛДОШИНИНГ СИГНАЛЛАРИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

СИБИРЯКОВ МУЗЁРАРИ, 7 октябрь. (ТАСС). Бугун Москва вақти билан соат 6-40 минутда «Сибиряков» музёраридаги кема станциясининг радисти Спасин Ер сунъий йўлдошининг 20,005 мегагерц частотадаги сигналларни беш минут давомида қабул қилиб турди. Дастлабки тўрт минут мобайнида сигналлар аниқ эшитилиб, кейин аста-секин сусайиб борди. Музёрарнинг координатлари: 74 градус 02 минут шимолий кенгликда, 113 градус 18 минут шарқий узунликда.

Яқин ва Ўрта Шарқда уруш хавфининг олдини олайлик

Осиё мамлакатлари бирдамлиги Совет комитетининг баёноти

Бутун дунё, ер юзидаги барча софдил кишилар ташвишланмоқда! Уммонда ва Яманда гуноҳсиз кишиларнинг қони тўкилмоқда, мустамлакачиларнинг бомбалари ва ўқлари ғизилламоқда. Жазоирнинг тинч аҳолисига қарши қонли агрессия давом этмоқда.

Энг хавфли мустамлакачилар — америкалик монополиячилар ошкора иғвогарлик, ҳарбий дўқлар қилиш ва мустақиликка эришган Сурия халқининг, шунингдек бошқа араб халқларининг ички ишларига суртбетларча аралашиш йўлига тушдилар.

Яқин ва Ўрта Шарқда ёвуз ният билан кўп конфликтлар ва иғвогарликлар вужудга келтирилмоқда, булар тинчлик ишига ва барча халқларнинг хавфсизлигига таҳдид қилмоқда. Американинг агрессив доиралари Даллес-Эйзенхауэр доктринаси деб аталган доктрина ниқоби остида бошқа мустамлакачи давлатлар билан иттифоқ бўлиб, Яқин ва Ўрта Шарқда мустамлакачилик ҳукмронлигини қайтадан тиклашга, ўз миллий мустақиллиги, озодлик ва демократия учун адолатли кураш олиб бораётган Шарқ халқларини тиз чўктиришга уринмоқдалар.

Франция, Англия ва Исроил томонидан ўтган йил Мисрга қарши қилинган ва тинчликсевар халқларнинг бирлашган фронти олдида мағлубиятга учраган ҳарбий агрессия, инглиз қўшинларининг Уммон территориясига бостириб кириши ва Уммон халқининг миллий-озодлик ҳаракатини қурол кучи билан бостириши, инглиз самолётларининг Ямандаги тинч шаҳар ва қишлоқларни бомбардировка қилиши буни кўрсатиб турибди.

Уммонга қарши интервенция тўғрисида 11 араб давлатининг мурожаатини Хавфсизлик Кенгашида муҳокама қилиш таклифининг АҚШ ва бошқа ғарб давлатлари томонидан рад этилганлиги буни кўрсатиб турибди.

АҚШнинг бир қанча араб мамлакатларида ҳукуматга қарши фитналар ташкил қилганлиги араб мамлакатларини бир-бирларига қарши гиж-гижлатиш, уларни қон-қардош урушига тортиш йўлидаги уринишлар буни кўрсатиб турибди.

АҚШ томонидан Суриянинг ишларига қуролли аралашишга актив тайёргарлик кўрилаётганлиги тинчлик иши учун, араб мамлакатларининг озодлиги ва мустақиллиги учун айниқса хавфлидир, чунки Сурия халқи мустамлакачилик асоратига тушишни истамайди. АҚШдаги агрессив доиралар Сурияга қарши тайёрланаётган ҳарбий авантюрага Туркияни ҳам тортишга уринмоқдалар ва Исроилдаги агрессив доираларнинг араб мамлакатларига қарши тўхтовсиз иғвогарликларини рағбатлантирмоқдалар.

Буларнинг ҳаммаси ҳуқуқнинг асосий принципларини ҳамда халқаро жанжалларни ҳал этиш вақтида куч ишлатамслик тўғрисида БМТ Уставида ифода этилган принципни қўпол суратда бузишдан иборатдир.

Буларнинг ҳаммаси тинчлик иши учун жуддий хавф туғдирмоқда.

Мустамлакачилар араб халқларининг озодлиги ва мустақиллигига тажовуз қилиб, бутун Шарқдаги ва бутун дунёдаги халқларнинг озодлигини ҳамда мустақиллигини хавф остига қўймоқдалар.

Америка ва Ғарбий Европа мустамлакачилари Осиё ва Африкадаги уйғонган халқларнинг зўравонликка, бебошликка, ўз ишларига аралашишларга бундан ортиқ тоқат қилиб туришни хоҳламаётганликлари билан ҳисоблашишни истамайдилар.

Осиё ва Африка халқлари Бандунг байроқлари остида ёнма-ён бориб, тинчлик, озодлик ва миллий мустақиллик йўлидаги муқаддас курашда ўз бирликларини ва ҳамкорликларини мустаҳкамламоқдалар. Ана шу ҳаракатда уларга қардошларча, беғараз ёрдам бериш бутун дунёдаги барча софдил кишиларнинг бурчидир, ҳамма халқларнинг бурчидир.

Осиё мамлакатлари бирдамлиги Совет комитети Осиё ва Африка халқларининг мустамлакачиларга ва уруш оловини ёқувчиларга қарши олиб бораётган қаҳрамонона курашини қизғин қўллаб-қувватлайди.

Осиё мамлакатлари бирдамлиги Совет комитети бутун совет халқининг хоҳиш-иродасини ифодалаб, инглиз-америка мустамлакачиларининг яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатлари халқлари ишларига аралашувига қарши қатъий норозилик билдиради!

Бирдамлик Совет комитети Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ўз вазифасини бажариши ҳамда Яқин ва Ўрта Шарқ халқларини агрессорларнинг ва мустамлакачиларнинг ҳужумларидан ҳимоя қилиши лозим, деб ҳисоблайди.

Барча халқларнинг суверен ҳуқуқлари ва миллий мустақиллиги муқаддасдир!

Яқин ва Ўрта Шарқда тинчликнинг бузилишига йўл қўймайлик!

Уруш иғвогарлари шуни эсда тутсинларки, араб Шарқидаги халқлар ёлғиз эмас, жаҳондаги барча эрксевар халқлар уларни қўллаб-қувватлайди!

Шарқ халқларидан қўлингни торт!

Тинчлик, озодлик ва мустақиллик тантана қилсин!

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ 8 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН БЕРЛИНДА ТАНТАНАЛИ МАЖЛИС

Германия Демократик Республикаси — Германия тарихида ишчи ва деҳқонларнинг биринчи давлати барпо этилган кунга 8 йил тўлиши муносабати билан бугун 7 октябрда Берлинда тантанали мажлис бўлди. Тантанали мажлисда ГДР халқ палатаси президиумининг раиси И. Дикман, бош министр О. Гротеволь, Германия бирлашган социалистик партияси Марказий комитетининг биринчи секретари В. Ульбрихт, ГБСП раҳбар арбоблари, ҳукумат аъзолари, демократик партиялар ва оммавий ташкилотларнинг вакиллари, жамоатчилик ва ГДР меҳнаткашларининг вакиллари ҳозир бўлдилар. Ҳозир бўлганлар орасида СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги элчиси Г. М. Пушкин бор эди.

Бош министр О. Гротеволь тантанали мажлисда нутқ сўзлади.

О. Гротеволь нутқидан кейин В. Ульбрихт Совет Иттифоқидан ҳамда социалистик лагернинг бошқа мамлакатларидан ГДР президенти номига, бош министр ва ГБСП Марказий Комитетининг биринчи секретари номига олинган табрик телеграммаларини ўқиб берди. (ТАСС).

ГЕРМАН ХАЛҚИНИНГ УЛУҒ БАЙРАМИ

БЕРЛИН, 7 октябрь. (ТАСС). Германия Демократик Республикасининг меҳнаткашлари бугун Германия тарихида биринчи марта барпо этилган ишчи ва деҳқонлар социалистик давлатининг 8 йиллигини байрам қилмоқдалар. Германия Демократик Республикасининг пойтахти — Берлин байрамлардагидек безатилган.

Бугун пойтахт театрларида, концерт залларида ва клубларида шонли йиллик шарафига байрам концертлари бўлади. Шаҳарнинг демократик секторидаги марказий майдон Маркс — Энгельс — Плацда катта халқ сайили ўтказилади.

Берлин демократик матбуоти бир группа меҳнаткашларнинг миллий мукофотлар ва орденлар билан мукофотланганлиги тўғрисида, республиканинг кўп гражданларига Меҳнат Қаҳрамони деган фахрий унвон берилганлиги тўғрисида хабар беради.

Бугун эрталаб Трептов-паркда Берлин учун олиб борилган жангларда ҳалок бўлган совет жангчиларининг ҳайкали олдига гулчамбарлар қўйиш маросими бўлди. Гулчамбарлар қўйиш вақтида Германия Бирлашган социалистик партиясининг ва ГДР ҳукуматининг раҳбар арбоблари, демократик партиялар ва оммавий ташкилотларнинг вакиллари, дипломатик корпус аъзолари, Берлиннинг минглаб меҳнаткашлари ҳозир бўлдилар. Ҳозир бўлганлар орасида СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги элчиси Г. М. Пушкин ҳам бор эди.

Немис ишчилар ҳаракати курашчиларининг хотирасига Берлиндаги Фридрихсфельд қабристонида қурилган ҳайкал ёнига ҳам гулчамбарлар қўйилди.

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ПАЛАТАСИ БИЛАН ЎЛКАЛАР ПАЛАТАСИНИНГ ҚЎШМА МАЖЛИСИ

БЕРЛИН, 7 октябрь. (ТАСС). Бугун Берлинда Германия Демократик Республикаси Халқ палатаси билан Ўлкалар палатасининг қўшма мажлиси бўлди. Мажлисда Германия Демократик Республикаси президенти Вильгельм Пикнинг ваколатлари муддатини узайтириш тўғрисида ҳар иккала палатадаги ҳамма фракцияларнинг таклифлари қараб чиқилди.

Германия Демократик Республикаси Министрлар совети раисининг ўринбосари Отто Нушке бу таклифни асослаб чиқди. Ҳар иккала палата биринчи ва иккинчи ўқишда ГДР президенти Вильгельм Пикнинг ваколатларини 4 йилга узайтиришга бир овоздан қарор қилди.

Г. К. ЖУКОВ Югославияга келди

ЗАДАР, 8 октябрь (ТАСС). Югославия Федератив Халқ Республикаси ҳукуматининг таклифига мувофиқ, бугун эрталаб Адриатикадаги Задар портига (Югославия) «Куйбишев» крейсерида СССР Мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали Г. К. Жуков келди. «Куйбишев» крейсери «Бивалий» ва «Блестящчий» номли эсминецлар билан бирга келди.

Задарга кираверишда «Куйбишев» крейсерини торпеда катерлари дивизиони кутиб олди. Флагман кемаси ёнига катер яқинлашиб келади. Катердан крейсер бортига Совет ҳарбий атташеси полковник В. В. Климичев, алоқа офицери ва сигналчи матрослар чиқадилар.

Лангар ташлаб турилган жойдан бир миля масофада крейсердан 21 марта ўқ узилиб, миллат салюти берилди.

Бунга жавобан қирғоқ артиллерияси батареясининг салюти янграйди. Сўнгра маршал Г. К. Жуков крейсердан тушиб Югославия тупроғига қадам қўйган замон 19 марта ўқ узилиб шахсий салют бериладн ҳамда қирғоқ артиллерияси батареясининг жавоби янграйди.

Задарда СССР Мудофаа Министри маршал Г. К. Жуковни Югославия халқ армиясининг бош штаб бошлиғи генерал-полковник Л. Вучкович, Югославия ҳарбий-денгиз флотининг қўмондони адмирал М. Еркович, генераллар, адмираллар, маҳаллий маъмурларнинг вакиллари кутиб олдилар.

Маршал Г. К. Жуковни шунингдек СССРнинг ЮФХРдаги элчиси И. К. Замчевский ва СССРнинг ЮФХРдаги элчихонасининг биринчи секретари Д. А. Севьян кутиб олдилар.

Кутиб олиш вақтида Совет Иттифоқи ва ЮФХР гимнлари ижро этилди. СССР Мудофаа Министри Маршал Г. К. Жуков шарафига денгизчиларнинг фахрий қоровули саф тортиб турди.

СССР Мудофаа Министри Маршал Г. К. Жуков самолетда Задардан Белградга учиб кетди.

Дания хотин-қизлари делегацияси Тошкентга келди

Совет хотин-қизлари комитетининг таклифига мувофиқ, Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Дания хотин-қизлари делегацияси 8 октябрда Тошкентга келди.

Аэродромда Дания хотин-қизларини Ўзбекистон хотин-қизлар жамоатчилигининг вакиллари — республика министрлари Х. Сулаймонова, В. С. Содиқова, министрларнинг ўринбосарлари Х. И. Юсупова, В. И. Павлова, Тошкент область ижроия комитети раисининг ўринбосари Қ. М. Маҳкамова, «Ўзбекистон хотин-қизлари» журналининг редактори шоира Зульфия, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари С. Пўлатова, О. Н. Павлова, Тошкент шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари Х. Р. Мусохонова, Ўзбекистон касаба союзлари Совети президиумининг аъзоси С. Халифаева кутиб олдилар. Кутиб олувчилар орасида Чет эллар билан маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамияти правлениесининг раиси Ш. К. Ширинбоев ҳам бор эди.

Дания хотин-қизлари республика меҳнаткашларининг ҳаёти билан танишадилар. (ЎзТАГ).

Ер сунъий йўлдошининг ҳаракати тўғрисида

Ернинг сунъий йўлдоши учирилган пайтдан бери икки ярим суткадан кўпроқ вақт ўтди. 8 октябрь Москва вақти билан соат 6 гача йўлдош Ер теварагини 46 марта тўла равишда айланиб чиқди. Ер йўлдошининг учишини жуда кўп илмий станциялар, астрономлар ва радио ҳаваскорлари кузатмоқдалар.

Ер йўлдошининг учишигина эмас, балки йўлдошни орбитага учириб борган ракетанинг учиши ҳам кузатилмоқда. Йўлдошни учирган ракета ҳам ҳозирги вақтда Ер теварагида ўша баландликда ва йўлдошдан қарийб бир минг километр масофада айланмоқда. Келгусида улар ўртасидаги масофа ўзгариб боради.

Кузатишлар ва махсус ўлчашлар асосида тўпланаётган материаллар тўхтовсиз ишланмоқда.

Йўлдошнинг 8 ва 9 октябрдаги ҳаракатини кузатиш учун унинг Ер шаридаги қайси асосий пунктлар устидан учиб ўтиши хабар қилинади (Москва вақти билан):

8 ОКТЯБРДА

Окленд — соат 11-04 минутда Гонолулу — соат 11-20 минутда Корал-Харбор—соат 11-36 минутда Мельбурн — соат 12-38 минутда Ньюфаундленд ороли — соат 13-21 минутда Кемп ери — соат 14-02 минутда Мариан ороллари — соат 14-32 минутда Оттава — соат 14-57 минутда Нью-Йорк — соат 14-59 минутда Рио-де-Жанейро — соат 15-18 минутда Жакарта — соат 16-01 минутда Манила — соат 16-07 минутда Хиросима — соат 16-12 минутда Южно-Сахалинск — соат 16-16 минутда Панама — соат 16-45 минутда Рангун — соат 17-44 минутда Ланьчжоу — соат 17-49 минутда

Охотск — соат 17-56 минутда Сан-франциско — соат 18-12 минутда Бомбай — соат 19-20 минутда Деҳли— соат 19-24 минутда Иркустк — соат 19-30 минутда Вилюйск — соат 19-33 минутда

Грейам ери — соат 20-24 минутда Ашхобод — соат 21-02 минутда Барабинск — соат 21-07 минутда Қоҳира — соат 22-35 минутда Краснодар — соат 22-39 минутда Сталинград — соат 22-40 минутда Куйбишев — соат 22-41 минутда Свердловск — соат 22-43 минутда Вилюйск—соат 22-51 мунутда Жанубий Шотланд ороллари — соат 23-42 минутда

9 ОКТЯБРДА

Тунис — соат 0-13 минутда Рим — соат 0-15 минутда Будапешт — соат 0-16 минутда Минск — соат 0-18 минутда Москва — соат 0-19 минутда Котлас— соат 0-21 минутда Ҳабаровск — соат 0-33 минутда Токио — соат 0-37 минутда Лондон — соат 1-54 минутда Гетеборг — соат 1-56 минутда Архангельск — соат 1-59 минутда Енисейск — соат 2-05 минутда Улан-Батор — соат 2-09 минутда Пекин — соат 2-12 минутда Сидней — соат 2-35 минутда Сант-Яго — соат 3-05 минутда Шотланд ороллари — соат 3-33 минутда Архангельск — соат 3-38 минутда Омск — соат 3-43 минутда Борнео ороли — соат 4-01 минутда Панама — соат 4-53 минутда Ньюфаундленд ороли — соат 5-05 минутда Рейкьявик — соат 5-11 минутда Петрозаводск — соат 5-17 минутда Горький — соат 5-18 минутда Аральск — соат 5-22 минутда Сталинобод — соат 5-25 минутда Кобил — соат 5-26 минутда

Деҳли — соат 5-28 минутда Детройт — соат 6-39 минутда Осло — соат 6-51 минутда Вильнюс — соат 6-55 минутда Москва — соат 6-56 минутда Киев — соат 6-57 минутда Керчь — соат 6-58 минутда Батуми — соат 6-59 минутда Бағдод — соат 7-02 минутда Лос-Анжелос — соат 8-12 минутда Виннипег — соат 8-18 минутда Дортмунд — соат 8-33 минутда Венеция — соат 8-35 минутда Мадагаскар ороли — соат 8-55 минутда (ТАСС).

СССР Олий Совети делегациясининг Хитойда бўлиши

ХАНЧЖОУ, 6 октябрь. (ТАСС). СССР Олий Совети делегацияси бугун Ханчжоуга келди ва қайиқларга тушиб, Сиху кўлида сайр қилди. Шаҳарнинг ғарбий қисмида жойлашган ва чиройлик манзарали бу кўлнинг оролларида совет меҳмонлари хитой халқининг кўп асрлик меҳнати самараси бўлган тарихий ёдгорликларни тамоша қилдилар.

Чжэцзян вилояти халқ комитетининг раиси Ша Вэнь-хань кечқурун делегация шарафига зиёфат берди. Зиёфатда Ша Вэмь-хань ва А. Б. Аристов нутқ сўзладилар.

ХАНЧЖОУ, 7 октябрь. (ТАСС). Ханчжоуда меҳмон бўлиб турган СССР Олий Совети делегацияси Чжэцзян вилояти халқ комитетининг раиси Ша Вэнь-хань билан бирга «Дунгин-шэн» кашта фабрикасини бориб кўрди. Мамлакат озод қилинганига қадар бу фабрикада 120 та ишчи ишлаган. Халқ ҳокимияти йилларида корхона анча ўсди. Эндиликда фабрикада 1850 киши ишлаб турибди. Ҳар хил рангли ипак билан тикилган кашта буюмлар ишлаб чиқариш йил сайин кўпаймоқда. Бу йил корхонанинг иш унуми 1953 йилдагига нисбатан 90 процент ортди.

Делегация раҳбари А. Б. Аристов ишчилар билан хайрлашар экан, уларнинг юксак маҳоратига қойил қолганлигини айтди ва уларга эсдалик қилиб Палех усталари томонидан ишланган қутичани тақдим этди.

Шундан кейин СССР Олий Совети делегацияси Ханчжоу чой фабрикасини бориб кўрди. Юқори сортли чой ишлаб чиқарадиган бу фабрика бу йил 500 тонна чой беради.

Ўртоқ А. Б. Аристов фабрика ишчилари олдида нутқ сўзлаб, бундай деди: Сизларнинг муваффақиятларингиз хитой халқинигина эмас, балки совет халқини ҳам қувонтиради. Совет Иттифоқи берилаётган ёрдам учун, жумладан чой учун Хитойдан миннатдордир. Совет Иттифоқининг Хитойга бераётган ёрдами бутун социалистик лагернинг бахт-саодати учун сарф қилинаётганлигига хурсандмиз.

Фабрика ишчилари ва хизматчилари номидан директор Ван Цзюньчэн совет меҳмонларига айтдики, фабрика коллективи Совет Иттифоқининг техника ёрдамига жавобан меҳнат унумдорлигини тобора оширади, маҳсулот сифатини яхшилайди.

Совет меҳмонлари бугун Ханчжоу шаҳридаги ва унинг атрофидаги диққатга сазовор жойларни ҳам бориб кўрдилар.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/X да **Евгений Онегин**, 11/X да **Севилья сартароши**.

«ИСКРА» (қишки — кеч соат 7-40 минутгача 1 ва 2-залда, кеч 8-20 минутдан ҳамма залда **Поддубки лапарлари**, 3-залда кеч 8-40 минутгача **Жаноб 420** (1 ва 2-серия).

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб соат 10 да янги рангли ҳужжатли фильм **Ленин шу ерда яшади**, кундуз **Поддубки лапарлари**, кечқурун **Биринчи севги қиссаси.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Поддубки лапарлари.**

«ИСКРА» (ёзги) — кеч соат 7-40 минутда **306-сон дело**, кеч 9 да **Жаноб 420** (1 ва 2-серия).

КАФАНОВ номли — кеч соат 8 ва 10 да **Паром.**

«САЛЮТ» — **Каламушлар.**

«ХИВА» — **Поддубки лапарлари.**

«УДАРНИК» — кеч соат 8 яримда **Поддубки лапарлари**, кеч 10 да **Волга-Волга.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
Бугун
София Мар иштироки билан
«СИҲРЛИ КЕЧА»
кулгили тамошасининг давоми.
Тамоша кеч соат 8 да бошланади.

Наманган шаҳар, Қўқон кўча, 7-тупик, 47-уйда турувчи **Пўлат Турғуновнинг** Тошкент шаҳар, Гвардия полковниги Хўжаев кўчаси, Маршрутний проезд, 5-уйда турувчи Маҳбуба Абдуллаевна Турғуновадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район, 2-участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132. Хатлар бўлими — 34048, Маҳаллий ахборот бўлими — 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 07002. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № 1857.